МАНАЙ ЭХЭ ОРОНОЙ БҮХЫ АРАДУУДАЙ АША ТУҺАДА

Манай орон дотор коммунизм байгуулга — СССР-эй арадуудай бүхы аха дүү агуухэ бүлын хамтын хэрэг. Союзна республика бүхэнэй ажалшад Эхэ оронойнгоо социалис экономико, эрдэм болон соёлые хүгжөөлгэдэ зохихо хубитаяа оруулдаг байна. Эдэнэр Коммунис партиин хүтэлбэри доро, тэрэнэй ленинскэ политикын ашаар, хамтын оролдолго хүсэлэлгэ гарган, түүхэтэ амжалтануудые туйлаhандаа омогорхохо эрхэтэй. Коммунизм байгуулгын үедэ Советскэ Союзай арадууд улам ойртолсоно, эдэнэй эбдэршэгүй хани барисаанай, нэгэдэл болон эмхидэлэй холбоо hабагшанууд бүри бэхижэнэ.

Советскэ Союз национальна асуудалые социалис ёhоор шиидхэлгын эрхим жэшээ харуулаа. Национальна тэгшэ эрхэгүй байдал, ажабайдалай бүхы hалбаринуудта арадуудай тэгшэ эрхэгүй байдаг ябадал манайда үни үгы болонхой. Ороной республика бүхэндэ, бүхы районуудта мүнөө онъhожоруулагдаhан социалис хүдөө ажахы байгуулагдаад, таhалгаряагүй хүгжэжэ байдаг, эрдэм болон соёл үргэн ехээр hалбаран дэлгэрэнхэй. Совет республикануудай экономическа, соёлой холбоон улам нягта, олон шэнжэ түхэлтэй боложо байна.

СССР-эй арадуудай эдэ холбоонуудай, хани ёhоной харилсан туhалалсалгын бүри ехээр хүгжэхэ эрмэлзэл — ажабайдалhаа эшэ үндэhэтэй зайлашагүй эрмэлзэл болоно. Техническэ дэбжэлтэ, үйлэдбэриин тусхай мэргэжэл, хамжаан, байгаалиин баялигуудые хамтын хүсөөр ашаглалга, транспортын лининүүд, нэгэдхэмэл элшэ хүсэнэй түхеэрэлгэнүүдые хүгжөөлгэ, газай, нефтиин соргонуудые таталга, уhа гаргаха түхеэрэлгэнүүдэй барилга гэхэ мэтэ бусад олон ажал хэрэгүүд арадуудай харилсаае, экономическа холбоое улам батадхана. Социалис нацинуудай хоорондо материальна, соёлой баялигуудые харилсан абалсалга улам эдэбхитэйгээр дэлгэржэ, манай хамтын хүгжэлтэ дэбжэлтэдэ туhа хүргэнэ.

Захиргаанай хэрэгые hайжаруулха, түсэблэлгэ нарижуулха, үйлэдбэриин экономическа урмашуулгые бүри ехээр дэлгэрүүлхын тула партиин хараалhан хэмжээнүүд, мүнөө орон доторнай бэелүүлэгдэжэ байгаа экономическа реформо арадуудай хани барисаае улам хүгжөөхэ хэрэгтэ шухала удха шанартай.

Ниитэ гүрэнэй ба нютагай ашаг туhые, бүхы Советскэ Союзай, республика бүхэнэй ашаг туhые зүбөөр зохилдуулха шухала гэжэ КПСС-эй ЦК-гай мартын, сентябриин Пленумүүдэй шиидхэбэринүүд дотор онсолон тэмдэглэгдэнэ.

КПСС-эй ЦК-гай сентябриин Пленум дээрэ тэмдэглэгдэhэнэй ёhоор, сэхэ дээрэhээ хүтэлбэрилгын хэрэгые нютагай зургаануудай эрхэ, үүсхэл болон харюусалгатайнь зүбөөр зохилдуулгын асуудал—тон шухала асуудал, ехэ политикын асуудал болоно. Шэнэ гурим бэелүүлхэдэ, экономико хүтэлбэрилгын талаар централизм ба демократи hайнаар зохилдохо байна.

Арадай ажахые гүрэнэй зүгhөө сэхэ хүтэлбэрилгын хэрэг бэхижүүлэгдэхэ, улам нарижуулагдан hайжаруулагдаха. В. И. Ленин совет экономико нэгэдэмэл байха ёhотой гэжэ hанадаг, тэрэнэй нэгэдэлые бүхы ороной оршом соо хангаха, совет республикануудай экономическа холбоо барисаае бэхижүүлхэ шухала гэжэ тоолодог байhан. Энэ хараа бодолhоо ямараашье сухарибал, «коммунизм бэшэ, харин нютагай тала баримталhан анархо-синдикализм» гээшэ гэжэ Ленин нэрлэhэн юм.

Ленин багшын эдэ захяа заабаринууд хүсэндөө байhаар. Партийна организацинууд түбхын түрүүн гүрэнэй ашаг туhые наринаар сахидаг байхаар, нютагай тала баримталгые, национальна наахануур бодол ямараашье гаргалгые буруушаадаг байхаар бүхы ажалшадые саг үргэлжэ хүмүүжүүлхэ зэрэгтэй.

Манай централизм — демократическа ёhоной централизм, Совет гүрэн—союзна гүрэн болоно. Тиимэhээ совет экономикые дээрэhээ сэхэ хүтэлбэрилхэ хэрэг союзна республикануудай, нютагай зургаануудай эдэбхи үүсхэл хүгжөөхэ ябадалтай, ажахын, соёлой байгуулалтын асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ тэдэнэй дүүргэдэг үүргэ улам дээшэлүүлхэ ябадалтай тааралдан зохилдохо ёhотой болоно.

Союзна республиканууд түсэблэлгын, капитальна барилгын, мүнгэн сангай, ажалай, салин хүлhэнэй талаар мүнөө шэнэ эрхэнүүдтэ хүртөө. Союзна республикануудай госплануудай үүргэ бүри ехэ болоо. Нютагуудта түсэблэлгын зүбөөр бэелүүлэгдэхын тула, али нэгэн районой байгаалиин, хүсэнэй, энергетическэ нөөсын үргэлжэ дээрээ элсүүлэгдэн ашаглагдахын тула республикануудай госпланууд арадай ажахын түсэбүүдые (тэрэ тоодо союзно-республиканска ба республиканска мэдэлэй hалбаринуудые оруулалсан) тодорхойлхо, тэрэшэлэн республикын территори дээрэ байhан ниитэсоюзна мэдэлэй предприятнуудай үйлэдбэрилгын түсэбүүдэй проектнүүд тушаа hанамжа дурадхалнуудые бэлдэхэ болоно.

Промышленностиие хүтэлбэрилгын шэнэ гурим союзна республикануудтахи предприятинүүдые «өөhэдын», «бусадай» гэжэ хубааха ябадал гаргахагүй. Бүхы социалис предприятинууд хэнэйшье мэдэлдэ байбал, нютагуудтахи партийна болон гүрэнэй зургаануудай зүгhөө саг үргэлжын анхаралаар хүреэлэгдэхэ ёhотой. Гэхэтэй хамта промышленностиин hалбаринуудые сэхэ хүтэлбэрилдэг зургаанууд—СССР-эй министерствэнүүд, түсэблэлгын зургаанууд—тус тус республикануудай хүсэлэн эрилтэнүүд тушаа тон анхаралтайгаар хандаха, тэдэнэй онсо өөрэ талые хараада абаха, хүгжэлтэдэнь бүхы аргаар туhалха зэргэтэй.

СССР-эй арадай ажахые 1966 ондо хүгжөөхэ түсэб, тэрэшэлэн манай арадай ажахын бусад бүхы түсэбүүд, ленинскэ национальна политикын гол ёhонуудай бэелүүлэгдэжэ байhанай эли тодо жэшээ болоно. Эдэ түсэбүүд бүхы союзна республикануудай экономико болон соёл гэгээрэлые саашадань хүгжөөн дэбжээхээр хараална.

1966 он—шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэл, КПСС-эй XXIII съездын болохо жэл. Советскэ Союзай бүхы үндэhэ яhатанай ажалшад энэ съездые эрхим hайнаар угтахын тула ехэ зоригжолтойгоор бэлдэжэ байна. Эдэнэй ажалай баатаршалганууд дотор коммунизмын хэрэгтэ заха хизааргүй үнэн байдаг, социалис интернационализмын гол ёhонуудта үнэн байдаг ябадал бэелүүлэгдэнэ. Ленинскэ интернационализм—совет ажабайдалай бодото шэнжэ болоно, нимэ суртал бодол манай общество доторхи экономическа, политическэ харилсаануудта нэбтэрэнхэй.

Коммунис партимнай өөрынгөө Программые бэелүүлэн, СССР-эй арадуудай хани барисаае—социализмын энэ гайхамшаг ехэ туйлалтые хэлбэришэгүйгөөр бэхижүүлжэ, хүгжөөжэ байна.

«Правдын» январиин 24-нэй түрүү бэшэг.

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 20 (11006) | 1966 оной январиин 25, вторник | Сэн 2 мүнгэн

Социалис ажалай Герой П. ЖАЛСАНОВАЕ Н. ТАДВАШКИНА мүрысөөндэ уриба

ЕХЭ ҺҮН— ҺААЛИШАДАЙ ГАРТА

КПСС-эй XXIII съездые ажалай амжалтаар угтахын түлөө социалис мүрысөөн улам үргэдэжэ байна. Энэ мүрысөөндэ манайшье совхозой малшад оронхой. Гэхэтэй хамта өөрынгөө, фермынгээ, бүхы совхозойнгоо хэhэн, бэелүүлhэн хэрэг тухай хэлэхэ, тоосохо, түсэб, социалис уялгануудые хараалжа байhан тухайгаа мэдүүлхэ хүсэлтэйб. Юуб гэхэдэ, манай совхозой коллектив үнгэрhэн жэлдэ республикынгаа бүхы hаалишад, малшадай, мэргэжэлтэдэй үмэнэ хоёр удаа ехэ уялгануудые абажа, социалис мүрысөө үүсхээ hэн. Түрүүн — малай үбэлжэлгын үедэ (ноябрьhаа май хүрэтэр) үнеэн бүриhөө 1000 килограмм hү hааха гэhэн уялга абаад, тэрэнээ 60 килограммаар үлүүлhэн юм. hүүлээрнь манай коллектив социалис мүрысөөгөө саашань үргэлжэлүүлжэ, зунай 5 hарада үнеэн бүриhөө мүн лэ 1000 килограмм hү абаха гэжэ шиидээд, республикынгаа hаалишад, малшадые социалис мүрысөөндэ уряалhаниинь дэмжэжэ. Энэшье уялгаяа манайхин нэрэтэй түрэтэйгөө дүүргэhэн байна. Зунай 5 hарада совхозой үнеэн бүриhөө 1052 килограмм hүн hаагдаа.

Энэ үбэлжэлгын эхилхын урда тээ арга боломжонуудаа тооложо үзөөд, КПСС-эй XXIII съездые ажалай амжалтаар угтаха зорилгоор үбэлжэлгын 7 hарын туршада 1070 килограмм, тэрэ тоодо съездын эхилтэр (5 hарада) 700 килограмм hү hааха уялга абаад, үсэд шангаар хүдэлжэ байнабди. Үнгэрhэн ноябрь, декабрь hарануудта үнеэн бүриhөө 232 килограмм hүн абтаа.

hү hаали дээшэлүүлхын түлөө hаалишад, малшадай, совхозой хүтэлбэрилэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй оролдоhоной ашаар гүрэндэ hү тушааха жэлэй түсэб октябриин 25-да дүүргэгдэжэ, жэлэй эсэстэ түсэбhөө гадуур 1779 центнер hүн бэлэдхэлэй пунктда оруулагдаа hэн. Жэлэй туршада үнеэн бүриhөө 2042 килограмм hүн hаагдаа.

Иимэ амжалта ямар аргаар туйлагдаа гээшэб? Нэн түрүүн үнеэдтээ үбэл, зун илгадгүй, нэгэшье үдэр таhалдуулангүй, гидролизно аргаар буйлуулжа, эhээгдэhэн hолоомо үгтэнэ. Совхозой центртэ сүүдхэдэ 16 тонно иимэ тэжээл бэлдэгдэжэ, самосвал автомашинаар hаалиин дүрбэн гүүртэдэ зөөгдэнэ. Тиигэжэ совхозой үнеэн бүридэ сүүдхэдэ 20 килограмм хүрэтэр тиимэ тэжээл үгэхэ аргатайбди.

Үнгэрhэн жэлдэ hаалиин фермэ бүхэндэ үнеэдые саг соонь ороондо оруулха, искусственнэ үрэжүүлгын пунктнуудые hайнаар хүдэлгэхэ гэжэ оролдоо hэмди. Тэрэнэй ашаар 1965 ондо совхозой 100 үнеэн бүриhөө 92 тугал абтаа. Энэмнай 1964 онойхиhоо нилээд дээгүүр болоно. 1964 ондо зуун үнеэн бүриhөө оройдоо 75,4 тугал абтаhан.

Совхозой дирекци, партком, рабочком hаалишад, малшадые материальна талаар урмашуулха, тэдэнэй дунда социалис мүрысөө үүсхэхэ талаар ехэ юумэ хэв гэжэ хэлэхэ байнаб. hара бүри hү hааха даабаряа дүүргэhэн hаалишадта нэмэлтэ түлөөhэн үгтэдэг, жэлэй дүнгөөр тугал абаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэгшэдтэ тугал, бурууд нэмэлтэ түлөөhэндэ үгтэнэ. Жэшээнь, 1965 ондо би дүн хамта 72.227 килограмм hү hаажа, түсэбөө 26 мянга гаран килограммаар үлүүлhэн, өөртөө даалгагдаhан 24 үнеэнhээ 30 тугал абаhан байнаб. Тэрэнэй түлөө жэлэй туршада гол түлөөhэндэ 2347 түхэриг, нэмэлтэ түлөөhэндэ 1159 түхэриг, хамтадаа 3506 түхэриг гэхэ гү, али hара бүхэндэ дунда зэргээр 292 түхэриг болоно. Тэрэнhээ гадна олон түл абаhанай түлөө 150 килограммтай эрэ буруу шан үгэhэн байха юм. Юрэдөө түлбэридэ гомдолгүй, ажаллахал хэрэгтэй.

hүн—hаалишадай гарта гэжэ үшөө дахин дабтахаар. Энээниие өөрынгөө дүршэл дээрэhээ харанаб. Минии 1962 ондо hаалишанаар ажаллахаяа ороходо даажа абаhан hүрэг үнеэдhээмни жэлдэ дунда зэргээр 1500 килограмм hүн hаагдадаг байhан. Тиигээд тэдэ үнеэдээ бултыень саг соонь хээлитүүлхэ, тугаллаhанайнь удаа зүбөөр эдеэлүүлэн hааха гэжэ оролдооб. Тэдэ үнеэдни жэлhээ жэлдэ заhар заhарhаар, мүнөө булта hайнаар hаагдажа, hү ехэтэй болонхой. Эдэ жэлнүүдтэ 6 гунжэ тугаллуулжа, баhал ехэ hүтэй үнеэд болгожо шадааб. Тиигэжэ 1963 ондо үнеэн бүриhөө 1736 литр hү hааhан байбал, 1964 ондо тэрэнээ 2730 литртэ, 1965 ондо—3323 литртэ хүргэhэн байнаб. 1966 ондо hүрэг үнеэдэйнгээ тус бүриhөө 3500 литр hү hааха зорилготойб. Шэнэ жэлдэ Юроогэй Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой үүлтэртэ үнеэдэй фермын hаалишан, Социалис Ажалай Герой Пылжит Жалсановае социалис мүрысөөндэ уринаб.

Гэхэтэй хамта үнеэдые зүбөөр эдеэлүүлхэ шухала. Ажаглажа ябахада зарим hаалишад бэеынгээ амарые хараад лэ, силос, hолоомо гэхэ мэтэ тэжээлээ бага багаар таhалжа үгэхын орондо нэгэн доро ехээр үгэжэрхидэг байха юм. Энээниие тон буруу гэжэ би hанагшаб. Жэшээнь, би силосээ 3—4 хубаажа эдюулдэгби. Юундэб гэхэдэ, үнеэн ехэ тэжээл соо умбахадаа, тэрэниие хушуугаараа худхажа, hайниень бэдэрхэ гэжэ хобто соохоо тэжээлээ унагаажа, зарим хубииень гэшхэжэ hалгаадаг. Зүгөөр тэжээл бага багаар хэжэ үгэхэдэ үнеэд тэрэнээ хоггүйгөөр эдижэрхидэг байха юм. Тарла талханай зүйл хуурайгаар үгэдэг зангүйбди. Бидэнэр бултадаа тэрэнээ гидролизно аргаар буйлуулhан, эhээhэн hолоомоной холисотой худхажа, бага зэргэ эhээн татажа эдюулдэгбди. Мүнөө үедэ үнеэдтээ сүүдхэдэ 25 килограмм силос, 20 килограмм гидролизно аргаар буйлуулhан, эhээhэн тэжээл, тэрээн соогоо hаагдаhан hүнэй литр бүхэндэ 200 грамм хүртэхөөр талха үгэлсэнэбди. Гадна 1 килограмм үбhэ, 1 килограмм зелёнко эдюулэгдэнэ. Малай бэедэ тэжээлэй хүсэд ашэ үгэхынь тула тэрээндэ мочевинэ нэмэхэдэ угаа hайн гэжэ өөhэдынгөө ажал дээрэhээ ойлгожо абанхайбди. Тиимэhээ үбэлжэлгын эхилhэнhээ хойшо үнеэн бүридэ сүүдхын: түрүүшэгээр 30—50 грамм, саашадаа 75—100 грамм мочевинэ үгэлсөөд, hүүлшэгтээ тэрэнээ 150 граммда хүргэнэбди. Уhанда хайлуулhан мочевинээ силостэ сүршэжэ, үнеэдтээ үгэдэг байнаб. Мочевинэ эдилсэhэн үнеэд эли бодо hүтэй боложо, hүнэйнь тоhолиг ехэ байдаг. Минии hаадаг үнеэдэй hүнэй тоhолиг жэлэй дүрбэн сагта 4 процентhээ доошо ородоггүй.

hү ехээр hааха гэжэ оролдобол, үнеэдээ hубайруулхагүй, шэргээд ябадаг сагыень хоёр hараhаа дээшэ болгохогүй гэhэн эрилтэ табигдана. Тиихэдэ минии нэгэшье үнеэн хоёр hараhаа дээшэ шэргээд ябаагүй. Зарим hаалишад шэргэhэн үнеэдээ багаханаар эдеэлүүлээд, hаагдажа байhануудаа горитойгоор тордидог. Энээниие зүб гэхын аргагүй. Би хээли ехэтэй болоhон, шэргээд байhан үнеэдээ hайнаар харууhалдаг, эдеэлүүлдэг байнаб. Тиихэдэмни үнеэд hайса дэлгэнэжэ, hү ехэтэйгээр тугалладаг гээшэ. Үнеэнэй түрэhэнэй удаа сүүдхэдэ 3—4 hаадагби, зарим хатуу дэлэнтэйнүүдыень 5 hаагшаб. hаахаhаа түрүүн, hааhан хойноо заабол дэлэнгыень нидхэрхэдэ hайн. Тиигээд лэ үнеэдэйнгээ тугаллаhанай hүүлээр 7 hара үнгэртэрнь үдэртэ 3 удаа hаанаб. Илангаяа гунжадые, түрүүшынхеэ тугаллаhан үнеэдые hайнаар эдеэлүүлэн hааха гэжэ оролдогшоб. Тэрэнэйл ашаар минии тушаажа абаhан гунжад үдэртэ жэнр 14—15 литр hү үгэдэг.

Бидэнэр баhа сэбэр, hайн шанартай hү тушааха гэжэ оролдонобди. Хэрбээ hаалишанай hүеэ муухайгаар hаабал, тоо бүридхэгшэ тушаажа абахагүй, дам тэрэнhээ автомашинын жолоошоншье абахагүй. Юуб гэхэдэ, муу шанартай hү hаалишадhаа тушаажа абабал, тэдэнэр ялада унаха байна бшуу. Хэрбээ hайн шанартай hү тушаабал, тэдэнэр шанда хүртэдэг. Совхозой дирекци hайн шанартай hү тушааhанай түлөө гүүргые даагшада, тоо бүридхэгшэдэ, hү зөөдэг автомашинын жолоошондо тонно бүхэнэйнь 3 түхэриг шан хубаажа барюулдаг заншалтай. Тиимэhээ эдэ гурбан hайхан hү hааха эрилтэ бидэ hаалишадта шангаар табидаг. Үнеэдэйнгээ хүхэ дэлэн арюун сэбэр байлгаха, hүеэ шүүрдэхэ гэхэ мэтэ гурим наринаар баримталагдадаг. Тиимэhээ hүн бүхыдөө hайн шанартайгаар тушаагдана.

Энээхэн заахан бэшэг соогоо бүхы дүй дүршэлөө бэшэхын аргагүй. Тиимэhээ дүршэл ехэтэй hаалишад залуушуулда туhалха, арга дүршэлөө дамжуулан үгэхэ гэжэ оролдохо бэзэ гэжэ найдагдана. Бишье гүүртынгээ залуу hаалишадта туhалхаб. Зүгөөр дүршэл багатай hаалишад өөhэдөө юумэ ойлгожо абаха гэжэ оролдохо, хүнэй хүдэлжэ байхада хаража абаха ушартай. Тиигээгүйдэ ямаршье үрэ гарахагүй. Нёдондо залуу hаалишан Клара Цыремпилова минии дүршэлөөр hонирходог, ойлгоогүй юумэеэ hурадаг байгаа. Тиигэжэ тэрэ 1965 ондо үнеэн бүриhөө 2380 килограмм hү hаажа, совхозой түрүүшүүлэй зэргэдэ гаранхай.

Зай, хүндэтэ нүхэд, Буряад ороной hаалишад, малшад! Өөhэд хоорондоо социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ, бэе бэедээ ябалсажа, ажал хүдэлмэреэ шалгалсажа, дүй дүршэлөө халан абалсажа байял. Би 1966 ондо үнеэн бүриhөө тугал абажа, 3500 килограмм hү hааха гэжэ мэдүүлхэ зуураа, мүрысөөнэйнгөө дүн КПСС-эй XXIII съездын нээгдэхэ үеэр, апрелиин 1-нээр, хоёрдохёо—зуhаланда гараха сагта (июниин 1-нээр), гурбадахяа—Октябриин революциин 49 жэлэй ойн урда тээ, ноябриин 1-нээр согсолжбол яахаб гэжэ хэлэхэ байнаб. Үбэлжэлгын үедэ үнеэн бүриhөө 1300 килограмм, тэрэ тоодо КПСС-эй XXIII съездын нээгдэтэр—920 килограмм hү hааха уялга би абаа hэм. Энэ уялгаяа холо үлүүлэн дүүргэхэ хүсэлтэйб. Юуб гэхэдэ, үбэлжэлгын түрүүшын хоёр hарада (ноябрь, декабрь)—459 килограмм hү hаагаал байнаб.

1966 он—табан жэлэй түсэб бэелүүлхэ түрүүшын жэл—сагаан эдеэнэй дэлбэрхэ жэл болог лэ.

Н. ТАДВАШКИНА,
Сэлэнгын совхозой hаалишан.

БАҺАЛ ТҮРҮҮЛҺЭЭР

Манай «Дружба» колхозой хоёрдохи бригадын хонинной отарануудта хурьгад олоор адхаржа эхилэнхэй. Зарим газарта хүлеэгдэжэ байhан шэнэ түлэй хахадынь абтаад, нэгэшье толгойнь гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэнэ.

Хонишодой социалис мүрысөөндэ коммунист Балдан-Дамба Ринчиновэй даадаг отара түрүүлжэ ябана. Тэндэ 350 толгой хурьгад богонихон саг соо тон hайнаар абтаа. Яруунын аймаг соогоо нёдондо эрхимлэhэн, республикын түрүү хонишодой зүблөөндэ хабаадаhан нүхэр Ринчинов мүнөө жэлдэ баhал хэндэшье ахигдахагүйгөөр хүдэлхэб гэhэн уялга абанхай. Хонин бүриhөө хурьга түлжүүлхэ гэhэн зорилгые лаб дүүргэхэ хабаатайгаар өөрөө Балдан-Дамба Ринчинович, hамгаиинь, Анна Будаева, суг хүдэлдэг нүхэдынь—Цыремпил Дондоков, Ханда Дугданова гэгшэд шударгы шангаар ажаллана.

Нүхэр Ринчиновтэй хамта Сультим Цыреновэй болон бусад ахалагша хонишодой коллективууд мүн лэ амжалтатайгаар мүрысөжэ ябана.

Д. САНДАКДОРЖИЕВ.
Яруунын аймагай «Дружба» колхозой 2-дохи бригадын МТФ-е даагша.

Республикын колхоз, совхозуудай гүрэндэ мяха, hү худалдаха нэгэдэхи кварталай түсэбэй дүүргэлтэ

1966 оной январиин 20-ной мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Мяхан	hүн
Баргажанай	88	13
Бэшүүрэй	57	19
Зэдын	104	21
Яруунын	31	21
Баунтын	41	23
Загарайн	90	29
Захааминай	—	18
Кабанскын	33	19
Прибайкалиин	20	17
Хяагтын	107	17
Мухар-Шэбэрэй	44	19
Сэлэнгын	67	19
Түнхэнэй	117	19
Ахын	—	0,3
Улаан-Үдын	39	17
Хориин	242	20

МҮРЫСӨӨНЭЙ ХҮСЭН

КПСС-эй XXIII съездые ажалай амжалтаар угтахын түлөө дэлгэрhэн бүгэдэ ниитын мүрысөөндэ оролсоhон Загарайн аймагай «Гигант» колхозой малшад ехэхэн амжалтатай. Энэ колхоз мяха тушаан абалгын пунктда 347 центнер мяха тушааба. Энэнь байгша оной нэгэдэхи кварталай түсэбhөө 13 центнерээр дутана. Эдэнэр ойрын үдэрнүүдтэ үлэhэн тэрэ мяхаяа тушаажа, кварталайнгаа түсэб дүүргэхэ зорилго урдаа табина.

Гүрэндэ мяха ехээр үгэхэ хэрэгтэ колхозой ахалагша малшад Николай Мадюскинай, Иван Трофимовай хэhэн юумэниинь ехэ. Тэдэнэр малай шэгнүүр ехээр нэмээн таргалуулжа шадаhан байха юм.

Малай үбэлжэлгын халуун хаhа үнгэржэ байна. Энэ үедэ адууhа малые тобир тарган ондо оруулха гээшэ малшан бүхэнэй нангин хэрэг. Мүнөө жэлдэ үбhэ тэжээл бага, саhа ехэтэйшье hаань, Сэлэнгын аймагай Химнын совхозойхид hайнаар ажаллажа, түрэл партиингаа XXIII съездые ажалай амжалтаар угтахын түлөө тэмсэжэ байнхай.

Малшадай харюусалгатай хүдэлмэри ябуулжа байхада, совхозой механизаторнууд, юрын малшад ажал хэрэгтэнь горитой туhаламжа хүргэнэ. Энэ совхоздо бүри декабрь hарада хонидой отара дээгүүр нарhанай шэлбүүhэ зөөдэг тусхай бригада эмхидхэгдээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: бригадир Б. Л. Тогочиев (зүүн таладань) ажалшадтаа даалгабари үгэжэ байна.

Т. ГАРМАЕВАЙ фото.

Коми АССР Ленинэй орденоор шагнагдаба

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум ажахын, соёл гэгээрэлэй байгуулалтын талаар республикынь ажалшадай амжалтануудые туйлаhанай түлөө Комиин Автономито Совет Социалис Республикые Ленинэй орденоор шагнаба. (ТАСС).

Японой министр Москваhаа мордоо

Японой Гадаадын хэрэгүүдэй министр Эцусабуро Сиина хамта ябалсаhан нүхэдтэеэ Париж ошохоёо январиин 22-то Москваhаа мордоо. Японой министр албанай хэрэгээр Советскэ правительствын айлшан боложо СССР-тэ ерээhэн юм. (ТАСС).

СОВЕТ-ЯПОНОЙ ХАМТЫН КОММЮНИКЕ

Японой Гадаадын хэрэгүүдэй министр Эцусабуро Сиина, тэрээнтэй хамта ябалсаhан хүнүүд Советскэ правительствын уряалаар Советскэ Союзда албанай хэрэгээр ерээд, январиин 16-hаа 22 хүрэтэр байгаа.

Э. Сиина Советскэ Союзда байха үедөө А. Н. Косыгинтай, Н. В. Подгорнытой уулзаhан, А. И. Микояниие бараалхаhан, Советскэ Союзай бусад хүтэлбэрилэгшэдтэй уулзаhан байна.

Японой Гадаадын хэрэгүүдэй министр СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыкатай хөөрэлдөө.

Совет-японой хамтын коммюнике дотор тэмдэглэгдэhэнэй ёhоор, Совет орон Япон хоёрой хоорондын харилсаае саашадань хүгжөөхэ асуудалнуудаар, мүн хоёр талые hонирхуулдаг уласхоорондын гол асуудалнуудаар эдэ хөөрэлдөөнүүдэй үедэ hанал бодолоо ашатай туhатайгаар зүбшэлhэн байна.

Хүршэ ёhоной харилсаанай удаа дараалан улам хүгжэжэ, хоёр ороной хоорондо гараhан асуудалнуудай шиидхэгдэжэ байhандань ханангш байhанаа хоёр талынхид элирхэйлэн тэмдэглээ.

Хэлсээнэй амжалтатайгаар дүүрэhэн дээрэhээ, Советскэ Союз Япон хоёрой хоорондын агаарай харилсаан тухай хэлсээн январиин 21-дэ Москвада баталагдаа. Тэрэшэлэн 1966—1970 онуудта хэгдэхэ худалдаа наймаанай эрьесэ тухай, түлөөhэнүүд тухай хэмжээн баталагдаба. Энэмнай Советскэ Союзай, Японой хоорондохи худалдаа наймаанай эрьесын hаадгүй хүгжэхэ hайн арга боломжо хангана.

Экономикын талаар хоёр ороной хоорондын харилсаа холбоон СССР болон Японой ашаг туhада таарахаhаа гадна, мүн хүршэ ёhоной харилсаае дэмжэхэ, хүгжөөхэ эшэ нүхэсэл болохо байна гэжэ хоёр тала тоолоно.

Мүнөө хэгдэжэ байгаа хэлсээнэй үндэhөөр Советскэ Союз Япон хоёрой хоорондо шадаал hаа hаяар консульско конвенци баталбал, консульствонуудые хоёр тэгээ нээхэ тухай асуудал хаража үзэбэл hайн байгаа гэжэ мэдэрбэ.

hүүлэй жэлнүүдтэ загаhанай ажахын талаар, илангаяа Номгон далайн баруун хойто хубида, Советскэ Союз Япон хоёрой хоорондын харилсаае заhаруулха, ашагтай үрэ дүн үгэдэг болоhон тушаа ханангш байhанаа элирхэйлэн тэмдэглэбэд. Загаhанай ажахын элдэб hалбаринуудаар харилсаа холбоогоо саашадань хүгжөөхэ, энэ талаар гараhан бүхы асуудалнуудые шиидхэхын тула оролдолго гаргаха шухала гэжэ хоёр талынхид зүблэрөө.

Зүүн-Урда Азидахи байдал тухай hанал бодолоо зүбшэн хэлсэхэ зуураа, Вьетнамдахи байлдаан амгалан байдалда аюул тохёолдуулна гэжэ онсолон тэмдэглээд, энэ асуудалаар өөhэд өөhэдын хараа бодолнуудые найруулан дурдаба.

Инди Пакистан хоёрой хоорондын харилсаае заhаруулха, Индостанда бата бэхи эб найрамдал тогтоохо зам нээhэн Ташкентын Декларациин баталагдаhанда ехээр ханангш байhанаа хоёр тала элирхэйлэн мэдүүлээ.

Ядерна дайнай уршагта аюулые зайсуулхын, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдал хангахын тула буу зэбсэгүүдые бүгэдэ ниитээрээ, хүсэд бүрин хуряаха, тэрэ тоодо ядерна зэбсэг бүрин үгы хэхэ шухала гээд СССР-эй ба Японой правительствануд тоолоно. ООН-ой Генеральна Ассамблейн XX сессиин резолюцитай хүсэд зохилдуулан, ядерна зэбсэг тараахагүй тухай зохихо договор баталха шухала гэhэн адли hанал бодол хоёр тала туйлаба.

Социальна байгууламжынгаа ондоо байбашье hаань, али али талынгаа ашаг туhые, тэгшэ эрхэ ба дотоодынгоо хэрэгүүдтэ хамааралсахагүй ябадал үндэhэ болгон, Советскэ Союз ба Японой хоорондын хүршэ ёhоной харилсаае бүхы талаарнь хүгжөөбэл, Азидахи эб найрамдал ба аюулгүй байдал сахилгын хэрэгтэ, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдал хангалгын хэрэгтэ ехэ туhа нэмэри болохо байха гээд СССР-эй правительство, Японой правительство тоолоно гэжэ коммюникегэй түгэсхэл дотор хэлэгдэнэ.

(ТАСС).

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

КОММУНИСТНУУД ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

1965 оной ноябриин 4-нэй үдэр һэн. Энэ үдэр «Родина» колхозой һаалиин нэгэдэхи фермын малшадай ажабайдалда мартагдашагүй үень болоо. Энэл үдэр фермын хүдэлмэрилэгшэд һү һааха, гүрэндэ тушааха жэлэйнгээ түсэб дүүртэһэн тухайгаа дээшэнь мэдээсээ һэн. Энэмнай хоёр баяр. Урдань иимэ амжалтын ушарһые хэншье һанажа ядаба. Хоёрдохёор, түсэбтэ долоон жэлэй һүүлшын түгэсхэлэй жэлдэ боложо байһан хэрэг ха юм.

Энэ амжалта хаанаһаа, юунһээ үндэһэтэйб? Малшадайл габшагай ажалай, хүсэлэл эрмэлзэлэлэй, нүтаршагүй оролдолгын ашаар түйлагдаа юумэ ааб даа гэжэ хэншье һаа хэлэхэ байха. Тэрэнь яахашье аргагүй зүб даа. Тус амжалтада үшөө нэгэ хүсэн баһа нүлөөлһэн байха. Тэрээн тухай хэлэнгүй үнгэржэ болохогүй. Эндэхи партийна бүлэгэй, коммунистнуудай оруулһан ехэ хубиг тухай хөөрэнгүй үнгэржэ яашье болохогүй.

Фермын партийна бүлэгые К. Б. Жаркой ударидадаг юм. Тиигээдшье шадамар бэрхэ партийна ударидагша байһанаа бодото хэрэгээрээ баримталан гэршэлнэ. Имагтал партийна бүлэгэй оролдолтоор фермын һаалишадай хоорондо социалис мүрысөөн хүсэдөөр эмхидхэгдэжэ, тэрэнэй яасань арбан хоног бүхэндэ согсологдожо, илаһан һаалишанда дамжуулгын вымпел барюулагдажа байдаг. Эндэ һаалишадаар дандаа залуу басагад, хүбүүд хүдэлдэг юм. Тиимэл һэн ех... ладань группарторг фермые даагша хоёр залуушуулые һаалишан мэргэжэлдэ шуналтайгаар һургахые ехэтэ хүсэдэг. Урданай бэрхэ һаалишадай дүршэл шадабарида һургана. Жэшээнь, үнгэрһэн жэлэй ноябрь, декабрь һарануудта түрүү һаалишад Серафима Алексеевна Агафонова, Анна Ивановна Курикалова гэгшэд өөһэдынгөө мэргэжэл шадабари, дүй дүршэлые залуушуулда халан дамжуулха талаар һургаал заабари үгөө, туһалаа юм. Фермэ дээрэ зоотехническэ һуралсал эмхидхэгдэнхэй.

Социалис мүрысөөн партийна бүлэгэй саг үргэлжын хэрэг болонхой. Һаалишан бүхэнэй үдэр бүри һааһан һүнэй хэмжээн тусхай хуудаһан дээрэ бэшэгдэжэ, олоной үзэмжэдэ улаан булан соо няагдадаг. Агитаторнууд К. Б. Жаркой С. Ф. Агафонов нүхэдтэеэ үдэр бүри хөөрэлдөө үнгэргэдэг. Газетэ, журнал дээрэхи һонинуудые ойлгуулжа үгэдэг, уран һайханай болон тусхай мэргэжэлээрнь ямар ном уншахые дурадхан заабарилдаг. Улаан булан соо харуулан ойлгуулха агитаци зохидоор эмхидхэгдэнхэй, хирэ-хирэ болоод лэ кинофильм малшадта харуулагдажа байдаг шуу.

Партийна бүлэг өөрынгөө суглаае саг болзор соонь үнгэргэнэ. Тэндэ фермэ дээрэхи шухала асуудалнуудые зүбшэн хэлсэдэг, үйлэдбэриин хэрэг, ажалай жаяг заршам, ажалай эмхидхэл, ажаһуудал, соёл болбосорол тушаа хөөрэлдэжэ үрдиһэн байдаг юм. Суглааниинь олонхи ушарта фермын бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй хабаадалгатайгаар үнгэрдэг.

Партийна бүлэгэй, тэндэхи коммунистнуудай эдэбхи үүсхэлтэ хэрэг, түрүү үүргэнь ашаг үрэтэйгөөр харюулагдана. Тэрэнние хэдэн жэшээгээр баримталан харуулна. Нёдондо һаалиин тус фермэ түсэбһөө гадуур 370 центнер һү һааһан, 323 центнер гүрэндэ худалдаһан жэшээтэй. Урзандаһайхиһаа аяар зургаан зуу гаран центнер һүн ехээр һаагдаа бшуу. Үнеэн бүриһөө һү һааха уялга үлүүлэн дүүргэгдээ, зуун үнеэн бүриһөө 94 тугал түлжүүлээ. «Иимэ һайн үрэ дүн урдань түйлагдаагүй юм даа» гэжэ эндэхи малшадай хөөрэлдэдэгынь тон зүб.

«Родина» колхозой партийна организаци коммунистнуудай түрүү үүргые дээшэлүүлхэ талаар урагшатай һайн хүдэлмэри бүтээжэ байһые һаалиин 1-дэхи фермын ажал хэрэг дээрэһээ жэшээлэн харуулнабди. Зүгөөр ганса эндэ һайн хэрэг түйлагдаа бэшэ. Харин бүхы колхозой хүдэлмэриин бүтээмжэ улам һайжараа бшуу. Энэ ушарта коммунистнууд үйлэдбэри дээрэ эрхим жэшээ харуулжа, түрүү зэргэдэ алхална, бусад колхозниигуудаа ударидан дахуулна гэжэ сэхэ тэмдэглэмээр.

Коммунистнуудайнгаа олонхиинь үйлэдбэриин шухала шухала һалбаринууд дээрэ хубаарилан табиха, тус бүриинь габшагайгаар хүдэлгэхэ гэжэ али зэргэ оролдоо гээшэб?! Мүнөө үедэ бүхы коммунистнуудайнь 70 процентинь сэхэ үйлэдбэри дээрэ хүдэлжэ байна. Тэдэнэй олонхинь ажалай түрүүшүүл. Коммунист Василий Иванович Яковлевые абаад үзэе. Энэ нүхэр хонишон ажалтай. Нёдондо 100 эхэ хонин бүриһөө 99,5 хурьга түлжүүлээ, хонин бүриһөө 4,2 килограмм нооһо хайшалжа абаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэнэйнь түлөө 546 түхэриг мүнгэ, хурьга олоор абажа, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлһэнэйнь түлөө 22 хурьга нэмэлгэ түлбэри болгон колхозынь барюулаал.

Коммунист эхэнэр, тугалшан Антонина Егоровна Агафонова үбэлэй янгинама хүйтэнэй үедэ тугал бүхэнэйнгөө шэгнүүрые суудхэ бүри 800—1000 граммаар нэмээжэ шададаг мэргэжэлтэй. Үхэршэ залуу коммунист Иван Иванович Яковлев зундаа, бэлшээриин хаһада хоног соо малаа килограмм килограммаар таргалуулжа ябаа. Тиигэжэ харууһалжа байһан 120 үхэрөө бэлэдхэлдэ тушаахадань 500 гаран центнерһээ үлүү татаа һэн. Бултадаа тарган гэһэн сэгнэлтэ абаа. Мүнөөшье тэрэ коммунист һайнаар хүдэлжэ байна. Үхэр адуулдаг ажалтай Илья Дмитриевич Савиновский эрхимээр хүдэлжэ гараа. Нэмэлтэ түлбэри болгон хоёр центнер шэгнүүртэй сар абаа һэн.

Хонин ажал дээрэ олон коммунистнууд хүдэлжэ байдаг. Нүхэр И. С. Степанов, М. Г. Степанов, В. Г. Степанов, Д. Д. Таркановский гэгшэд нооһо абалган дээрэ шалгаранхай. Хонин бүриһөө 3—3,4 килограмм нооһо хайшалаа. Механизатор Георгий Николаевич Дампилов «МТЗ-2» трактор дээрэ хүдэлдэг юм. Тиихэдээ түхэреэн жэл соо хэһэн хүдэлмэриинь зөөлэн хахалалга дээрэ оруулхада, 900 гаран гектарай хэмжээтэй болоо юм. Иимэ зэргын хэмжээнэй ажал хэһэн механизаторнууд хомор хаш даа. Ихэлээрээ хамагые ахигша хэн бэ гээд асуубал, коммунист нүхэр Дампилов гэжэ абаһаар лэ хэлэхэ байха.

Коммунист—мүрысөө эмхидхэгшэ, манлайдань алхалагша! Иимэл ёһо гуримаар Хяагтын аймагай «Родина» колхозой партийна организаци (секретарь нүхэр Н. И. Якимов) өөрынгөө хүдэлмэриие эмхидхэн ябуулна. Мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ коммунистнуудай алхан ябадаг, хамагһаа эрхим амжалта түйладаг ушар өөрөө бүтэһэн хэрэг бэшэ. Энээнэй түлөө партийна организаци ехэ хүдэлмэри бэелүүлээ. Парти доторой хүдэлмэриие һайжаруулһанай, коммунист бүхэнэй политическэ мэдэрэлые дээшэлүүлжэ шатаһанай аша үрэ мүн болоно.

Колхозой партком, отделениинүүдэй партийна эхин организацинууд коммунистнуудай үүргэ, харюусалга дээшэлүүлхэ, тэдэниие түрүү зэргэдэ ябуулха талаар али олон хэмжээнүүд абтаһан байна. Жэшээнь, КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдэй эрилтэнүүдтэй зохилдуулан, үйлэдбэри дээрэ коммунистнуудай түрүү үүргэ дээшэлүүлхэ тухай парткомой секретарь нүхэр Якимовай бүхы колхозой партийна суглаан дээрэ хэһэн элидхэл бүгэдын анхарал татаа, ехэ хөөрэлдөө үүсхээ һэн. Гадна парти доторой хүдэлмэриие һайжаруулха, социалис мүрысөөе ударидаха талаар отделениинүүдэй партийна организацинуудай секретарьнууд партком дээрэ ходо тоосожо байдаг заншал эндэ тогтоогдонхой.

Ажахын хэрэгтэ коммунистнуудай нүлөөе эршэдхэдэг болоһон ушар, тэдэнэй үйлэдбэри дээрэ түйладаг ульгэр жэшээтэ ажал колхозой баялигые арьбадхаха хэрэгтэ горитойхон ашатуһа хүргэбэ. Иигэжэ тус колхоз газар таряалангһаа, мал ажалһаа абтадаг али бүхы продуктнуудай хэмжээе нилээд дээшэлүүлээ, гүрэндэ худалдалга һураггүй ехэ болоо. Жэшээнь, 1964 онтой сасуулбал, нёдондо һү худалдалга 1200 центнерээр, мяха—400 центнерээр, нооһо—113 центнерээр, үндэгэ—64 мянгаар дээшээ болоо. Үнеэн бүриһөө һү һаалга 200 килограммаар ургаа.

Партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэриие һайжаруулһанай, коммунистнуудай өөһэдынь үүргые дээшэлүүлһэнэй ашаар колхозой бэрхэшүүл, ажалша түрүүшүүлэй зэргэ улам олошороо. Өөһэдынгөө социалис уялгые һаалишад С. А. Агафонова, Н. И. Короткова, А. И Курикалова, П. С. Агафонова болон бусад үлүүлэн дүүргээ.

Эгээ мүнөө «Родина» колхозой гэшүүд КПСС-эй XXIII съездые ажалай эрхим бэлэгээр угтахын түлөө тэмсэжэ байна. 1965 оной түсэбһөө гадуур продукци гүрэндэ тушааха гэһэн уялгаяа амжалтатайгаар дүүргээд, шэнэ табан жэлэй түрүүшын кварталда бэелүүлэгдэхээр хараалагдаһан даабаряа үлүүлэн дүүргэхээр зоригжонхой. Тусхайлан хэлэбэл, эндэхид съездын нээгдэхэ үдэр хүрэтэр гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргэхэнь, кварталай түсэбһөө гадуур 200 центнер һү тушааха юм.

КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө, партиин XXIII съездые хүндэтэйгөөр угтахын түлөө мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоһон бүхы колхозниигуудаа «Родина» колхозой партийна организаци, коммунистнууд ударидан хүтэлбэрилхэ, түрүү зэргэдэнь алхалха, бусад ниитэдээ ульгэр жэшээгээ улам эршэтэйгээр харуулха байһандань этигэл ядамаар бэшэ.

Р. ПОЛУСУРОВ,
КПСС-эй обкомой инструктор.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ

СЪЕЗДЫН УРДА ТЭЭХИ ВАХТАДА

Украинын шахтёрнууд түрэл орондоо ажалай эрхим бэлэгүүдые бэлэдхэжэ байна. Жэлэй эхинһээ хойшо хоёр зуу мянган тонно нүүрһэн түсэбһөө гадуур малтагдажа, тэдэнэй счёдууд тэ бэшэгдэнхэй. «Донецкуголь», «Артемуголь», «Луганскуголь», «Донбассантрацит» гэжэ комбинатуудай болон бусадай горнягууд январиин түрүүшын хахадые амжалтатайгаар дүүргээ.

Брянскын камбольщигууд табан жэлэй нэгэдэхи жэлые һайнаар эхилээ. Тэдэ суудхэ бүридэ дүрбэ мянган метр продукци декабриинхида орходоо ехээр гаргана. Камбольщигуудай нэхэжэ гаргадаг гушан ондоо янзын бүд бултадаа ехэ гүйсэтэй байдаг.

Новотульска металлургическа заводой доменщигууд, Таганрокско металлургическа заводой бүлад хайлуулагшад, Ивановска Балашовой нэрэмжэтэ фабрикын бүд нэхэгшэд болон бусад съездын урда тээхи вахтда жагсана.

Горнягуудай фонд

ЛАТУГИНО. (Луганска область). «Ленинуголь» гэжэ трестын «Латугинская-Северная» гэжэ шахтын горнягууд предприятиин зуу мянган түхэригэй фонд байгуулаа. Энэ хадаа түсэблэлгын болон материальна урмашуулгын шэнэ гуримаар гурбан һарын турша соо ажаллаһанай үрэ дүн болоно.

Шахтада суудхэ соо түлишэ малтан абалга гурба һарын туршада 400 үлүүтэй тонноор дээшэлээ, тонно нүүрһэнэй өөрынь үнэ хоёр түхэригөөр хямдараа. Хэдэн мянган дүрбэлжэн метр түлгын модонууд алмагдаа. Эрхим шанартай продукци гаргажа ябуулһанайнь түлөө предприятида дүшэ мянган түхэриг нэмэжэ түлэгдэһэн байна. Тэрэнэй 9 мянган түхэригынь шагнал болгон хубаагдаа. (ТАСС).

Колхозой бэлшээри дээрэ

АШХАБАД. Таджигай Республикын баруун урда талын нютагуудта бороогой ехээр ороһоной һүүлээр сэлмэг дулаан үдэрнүүд тогтоо. Добо гүбээтэй үргэн тала — Кизыл-Атрекскэ районой колхозуудай бэлшээри ногоон ковёроор хушагдаа. Районой зарим ажахынуудта хонид эртүүр хурьгалжа эхилээ. Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин хонишод түрүүшын мянган толгой түл абаад байна. (ТАСС).

МОСКВА. В. И. Ленинэй памятнигай конкурсно проектнүүдэй выставкэ Маяковскиин нэрэмжэтэ талмай дээрэ Главна архитектурно-түсэблэлгын управлениин выставкын залнууд соо нээгдэ... Энэ памятник Кремль соо табигдаха юм. Памятнигай элдэб түр...лэй 57 проект конкурсдо табигдаа. Зураг дээрэ: выставкын залнуудай нэгэн соо. ТАСС-ай фотохронико.

Алмалта ехээр хэнэ

КРАМАТОРСК. «Краматорскжилстрой» гэжэ трестын Социалис Ажалай герой Н. Догадкинай хүтэлбэрилдэг ажалай тоосоондо ороһон комплексно бригада 29 хүдэлмэриин үдэрэй турша соо табин байратай гэр барижа дүүргээ. Тэрэниие графигһаа хоёр недели урид гоёолтын хүдэлмэри хэхын тулада тушаажа үгөөд, коммунис ажалай бригадын коллектив алмаһан материалнуудаараа хоёрдохи барилга бодхожо эхилээ. Москвагайхид болон ленинградайхидай жэшээгээр тэдэнэр жэлэй түрүүшын хахадай эсэс хүрэтэр 120 мянган хирпиисэ, 1500 дүрбэлжэн метр гипсо... плиткэнүүдые алмаха гэһэн уялга абаһан байна.

Табан жэлэй жэл бүридэ 1... мянганһаа үсөөн бэшэ түхэригэй барилгын материал алмаха гэжэ... бригадын уряа болгон мүнөө т... бигданхай. Барилгын талмай дээрэ абтаһан бүхы юумэндэ бригадын гэшүүд эзэн ёһоор лэ хандадаг юм.

Хирпиисэ хирпиисээр алмалта хэһээр табан жэлэй турша соо ех... гэр барихада хүрэхөөр материал алмаха гэһэн оролдолго бригада гаргана.

(ТАСС).

Лесохимиин түрүүшын завод

ЛЕСОЗАВОДСК. (Приморско хизаар). Алас-Дурна зүгтэхи түрүүшын гидролизно-дрожжево заводой барилга мүнөөдэр эндэ эхилээ. Модо болбосоруулдаг промышленностиин үлэгдэлнүүдые энэ предприяти продукци гаргахын тулада хэрэглэдэг байха юм. Таби мянга гаран кубометр модоной хибэдэһэн городой предприятинуудһаа жэл бүхэндэ хаягдадаг байна бшуу.

Шэнэ предприяти жэлэй турша соо гурбан зуу мянга шахуу центнер тэжээлэй дрожжо гаргаха байна. (ТАСС).

Бобрнуудай тоо олон болоо

САРАНСК. Мордвада бобрнуудые түсэбэй ёһоор агнан барилга эхилээ. Мүнөө республика доторо иимэ ангай бүлын тоо мянга үлүүтэй болонхой. Эдэ амитад үнгэрэгшэ зуун жэлдэ ехээр усадхагдаһан байгаа бшуу.

Ой соогуурхи гүйхэн нуурнуудта, Волгын һалаа Суру голдо ородог горхонуудта, Мокше гол болон тэрэнэй һалаа һадаһануудта бобрнууд һүрэг олоороо ябадаг болоо.

* * *

Мордваһаа гадна, ондоо тээгүүршье бобрнуудые агналга эхилэнхэй гээд РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи агнуурийн ажахын болон заповеднигүүдэй главна управлениин ахалагша охотовед В. Лебедев мэдээсээ. Саашадаа үдэлгэдэнь һаал болохоор бэшээр, эдэ ангуудые агнан бариха ябадал Архангельска, Брянска Горьковско, Кировскэ, Смоленскэ болон бусад зарим областьнуудта эхилэнхэй. Бобрнуудай тоо РСФСР дотор гуша мянга шахуу, бүхы орон дотор 50 мянга шахуу болоһон байха юм.

Энэ үнэтэ арһата ангууд Российн Федерациин 50 область болон республиканүүдта, Украинада, Белоруссиин болон Балтика шадар амжалтатайгаар үдэжэ байдаг. (ТАСС).

ШЭЛЭЙ ЭЛҺЭНЭЙ УУРХАЙ

МАХАЧКАЛА. Шэлэй элһэнэй уурхайе геологическа комплексно экспедици Дагестанай нийслэл шадар элирүүлэн олоо.

Энэ хадаа Хойто Кавказдахи эгээн лэ томо уурхай болоно. Элһэнэй нөөсэнь хэдэн арбаад миллион тонно болохо юм. Энэ элһэн газарай хүрһэн дээрэ шахуу байхаһаа гадна, эрхим һайн шанартай.

Шэнэ уурхай Хойто Кавказай болон Закавказиин шэлэй бүхы промышленностиие олон жэлэй турша соо иимэ элһээр хангажа шадаха байна.

(ТАСС).

ЯРУУНЫН АЙМАГТА

Исэнгын участогай харгы захагша Аким Васильевич Кривошеев ажалдаа оролдосотойгоор хандадаг байһан дээрэһээ даадаһан участогайнгаа харгые хэзээдэ һайн байлгадаг. Тэрэ Исэнгэ Романовка хоёрой хоорондохи харгы дээрэ 70 километр утатай газар даадаг.

Участогаа үдэр бүхэндэ эрьежэ, халта ялхитажа, харгын хонхо ёнхо гэшоо хада элһэ хайр зөөжэ тэрэниие саг дарыдань жэгдэлдэг байха юм. Хэрбээ үбэлэй үедэ харгы дээгүүр хүр хүнгэрэг хаяжархёо һаань этэжэ сэбэрлэнэ.

Илангаяа мүнөө үбэлэй үедэ тэрэнэй даадаһан участогай харгы жэшээтэ һайнаар байлгагдана.

ШЭНЭ ҺУУРИН

«Улаан-Туяа» гэжэ мал шахан таргалуулгын совхозой хоёрдохи фермын түб һуурин Федоровка хараа байса түргэн ургана. Һүүлэй хоёр жэл соо малшад болон механизаторнуудай байрын 20 гаран гэр тэндэ бодхогдошоо. Эхин һургуулиин, магазинай гоё байшангууд баригдаа. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлдэ Федоровка тосхоной гудамжые клуб болон байрын үшөө хэдэн гэр гоёохо байна.

Федоровка тосхон радиотой, телефонтой болгогдоо. Тосхоной захада 400 толгой үхэрэй, 1200 толгой хонидой байранууд, тэжээл бэлэдхэхэ цех баригданхай.

Үнгэрһэн жэлдэ барилгашадай, мүн механизаторнуудай бригада һайнаар хүдэлжэ, шэнэ барилгануудые олоор, тон түргэн бодхоогоо. Бригадын гэшүүд И. Князев, Ю. Батурин, В. Муницин, А. Ракульцев болон бусад үдэр бүриингөө даабари амжалтатайгаар дүүргэнэ. Мүнөө тэдэнэр барилгын модо ехээр бэлэдхэжэ байха юм.

МҮРЫСӨӨНДЭ ИЛАБА

1965 ондо аймагай һаалишадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн гаргагдаба. Тэрээндэ Исэнгын совхозой һаалишан Цырен Дугарова түрүү һуури эзэлээ. Тэрэ жэл соо үнеэн бүриһөө 2082 литр һү һааһан байна. Энэ түрүү һаалишан байгша ондо һү һаалгые 2200 литртэ хүргэхэ хүсэл эрмэлзэлгэтэйгээр ажаллана.

Мүрысөөндэ удаадахи һууринуудыень үнеэн бүриһөө 2000 литр һү һааһан Ц. Бадмаева, Г. Гомбоева гэгшэд эзэлээ.

ЭДИР БЭЛИГТЭН

Нарһатын хүүгэдэй саадаар хүмүүжүүлэгдэгшэд нютагай радиостудида хододоо уригдадаг. Тэдэнэр шэнэ һонин номернуудые радиогоор дамжуулдаг байха юм. Программадань хүгжэм, Ленин тухай, Эхэ орон тухай болон бусад дуунууд, шүлэг, басни гэхэ мэтэ ородог.

Эдэ эдир бэлигтэн түрэлхидтөө, Нарһатын дунда һургуулиин һурагшадта концерт харуулна. Хүүгэдэй саадта хүмүүжүүлэгдэгшэд гансахан дуу, хүгжэмдэ һуралсадаг бэшэ, мүн тоо тоолодог, юумэ зурадаг байха юм.

Түрэлхидынь саадай хүдэлмэрилэгшэд М. Г. Петрова, Е. А. Нарбутовская, А. И. Глазкова, Н. А. Бабыкина болон саадые даагша Т. А. Филиппова гэгшэдэй хүмүүжүүлгэ тон оролдосотойгоор хандадаг байһандань баярлалтай.

ДУРБЭН ТЭГШЭ

Барилгын болон заһабарилгын аймагай конторын мододо заһаһан Григорий Чебунин аймагай түбэй бүхы гэр байрануудай нарин дархалгын хүдэлмэри бүтээдэг. Гэрэй сонхын рама, можо, наличник, үүдэ гэхэ мэтые тон наринаар, бэхеэр, гоёор хэдэг байха юм.

В. БАЙБОРОДИН.

ЭСТОНИИН ССР. Ленинэй орденто «Кренгольмская мануфактура» гэжэ бүд нэхэлгын комбинадай Староткацка фабрика жэл бүхэндэ 368 мянган метрээр ехэ бүд нэхэжэ гаргадаг болохонь. Эндэ хуушаһануудайнь орондо «АТ-100-5М» гэжэ бүд нэхэлгын 300 автоматическа станогууд тодхогдоо. Зураг дээрэ: фабрикын цех соо тодхогдоһон шэнэ автоматическа станогууд. ТАСС-ай фотохронико.

„Буряад үнэндэ" бэшэһэнэй һүүлээр

«ГАШАЛАНХАЙ ҺҮН ГАРЗАДА ОРУУЛАГДАНА»

Иимэ гаршагтай статья «Буряад үнэн» газетын 1965 оной декабриин 22-ой номерто толилогдоо бэлэй. Тэрэ статья дотор Захааминай аймагай арбан ажахынуудай долоониинь үбэлэй сагта гашалангир һү гүрэндэ тушаажа, оромгүй ехэ ялада ороһон. Аймагай эдэ колхозууд хамта дээрээ ноябрь соо 127.086 килограмм һү гүрэндэ худалдаад, тэрэнэйнгээ 58,7 процентые гэхэ гү, али 75910 килограммыһ гашалангираар тушаагаа гэжэ бэшэгдээ һэн.

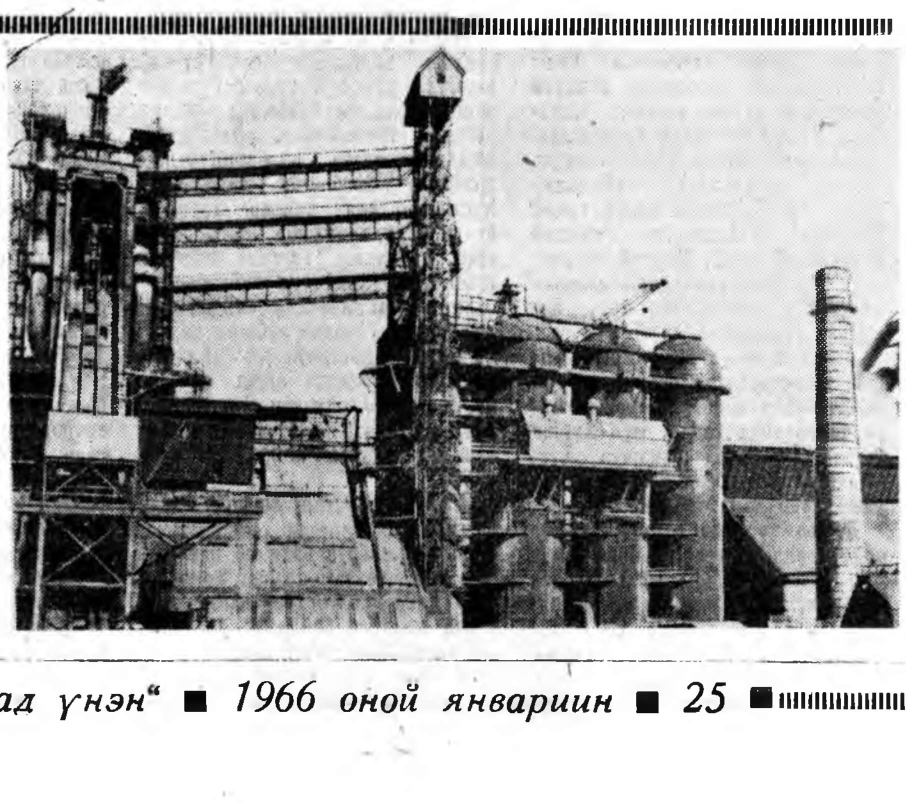
Тус статья Захааминай хүдөө ажахын үйлэдбэриин управленидэ зүбшэн хэлсэгдэбэ гэжэ управлениин начальник нүхэр П. Гылыков манай редакцида мэдээсэбэ. Статья дотор хэлэгдэһэн шүүмжэлэл тон зүб гэжэ тоологдоо.

Аймагай колхозууд мүлһэ ехээр бэлдэжэ эхилээ. Һүеэ хадагалха тусхай байра түхеэрэгдэжэ байна.

Декабрь һарада «Коммунизм», «Байкал», «Победа», «Дружба», XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта ариг сэбэрые сахиха талаар ямар хүдэлмэри хэгдэхэб гэжэ шалгагдаа. Аймагай колхозууд бүхы һаалишадаа һаяар шэнэ халаадтай болгохонь.

Дэлхэйн металлургидахи тон томо № 5 домно Ждановска Ильичэй нэрэмжэтэ заводто барижа дүүргэгдэв. Энэ домные ашаглалгада үгэлгөө заводтохи барилгын долоон жэлэй түсэб түгэсхэгдэнэн байна. Тус домно Донбассахи энэ үнинэй предприятиие үндэһөөрнь шэнэдхэн хубилгаа. Энэ үе соо үнэнхөө шэнэ завод урган гараа. Зураг дээрэ: шэнэ домено пээшэн.

ТАСС-ай фотохронико.

Замай уулзалга

ХҮНДЭТЭ НЭРЭ

7 мянган метр үндэртэ ниидэжэ ябанабди. Улаан-Баатар хото хүрэтэр үшөө 5 мянган километр агаарай зам гаталха хэрэгтэй гэжэ урихан басаган стюардесса энеэбхилэн байжа хэлэбэ. Самолёт соохи хамаг һууринууд булта эзэлэгдэнхэй. Арадамнай ГДР-һээ ябаһан немецүүд хөөрэлдэнэ. Хөөрэлдэхынь хэбэрээр бодоходо, композиторнууд лэ хаш. Зүүн таладамнай Чехословакиһаа бусажа ябаһан монголшууд һууна. Тэдэнээр зэргэлээд һууһан наһажаал болгар инженер эгээн түрүүшынхеэ иимэ холын аяншалгада ябажа байһан тухайгаа, Экономическа Харилсан туһалалсалгын Соведэй даалгабаряар Монгол орон орожо ябаһан тухайгаа зэргэлжэ һууһан ород хүндэ хөөрэнэ.

Хахад һүниин хойто тээ үхибүүнэй бархирхые дуулаад, һэришэбэб. Урдам үхибүү абажа ябаһан монгол хүн һууна гэжэ түрүүн яагаадшьеб ойлгоогүй байгааб.

Тэрэ хүн хүбүүгээ үргэжэ хажуудаа һуулгаад, нэгэ юумэ асууһанайнгаа һүүлээр сумаагаа нээжэ, хүбүүндээ шоколад үгэбэ.

Хаана ошоод бусажа ябаһан тухайнь һонирхобоб.

— Москвада Энхбатаяа эмшэлүүлээб,—гэжэ тэрэ хүмни харюусаба.—Хүбүүнэйм ууаг тархи үбдэжэ, нюурынь хабдаһан, баруун гарынь эзэгүй болоһон юм... Оройдоо хүдэлжэ шадахаа болишоо бэлэй. Манай врачнууд Москва абаашаха гэжэ хэлээ юм. Энхбатамни 8 һара Филатовай нэрэмжэтэ хүүгэдэй клиникэдэ хэбтээ. Айхабтар бэрхэтэй үбшые ород врачнар диилээ. Үбшэнэйнь хойшолон бүхыдөө усадхагдаашьегүй һаа, Энхбат яһала һайжараа.

Хүбүүгээ дахин хэбтүүлээд, Цэрэнжав гэжэ нэрэтэй тэрэ хүн совет врачнууд тухай, ехэ һайнаар хандаһан москвагаархин тухай хөөрэжэ оробо. Гол түлэб лэ врачнуудые магтана.

— Зүблэлтын докторнууд монгол арадай һайн һайхан, үнинэй нүхэд юм. Манай орон соогуур ябахадаа, зүблэлтын докторнууд тухай монголшуудай һайн һайхан үгэ хэлэхыень дуулахат даа...

Медсестра Цэдэн

Урда Гобиин аймагай түб болохо Далан-Дзадагад гэдэг һууринай эгээл эли газарта байһан гостиница ерээд, Цэдэн хээтэй «Сайн байнуу!» гэжэ уриханаар мэндэшэлээд, гараа һарбайба. Ногоон хяазатай хара дэгэл, сабхи гутал үмдэнхэй. Зүүн хүхэн дээрэнь — орденой тэбхэр тэмдэгүүд. Тэдэнэйнь нэгэн ажалай баатаршалга гаргаһанай түлөө үгтэһэн «Алтан гадаһан» орден гэршэлнэ. Цэдэн хээтэй наһатай болоошье һаа, үһэниинь сайгаадүй. Зүгөөр духа дээгүүрнь олон тоото гүнзэгы уршалаанууд зурылдана.

Аймагай үбгэд, хүгшэд моринд бэрхэ, малша залуу Цэдэниие һайн һанана. 30 жэлэй урда тээ тэрэ аймагта айлшадай бууха газаршье, шубуун дэншье үгы байһан үедэ тэрэ залуу басаганай үйлэ хэрэг тухай ехэхэн лэ хөөрэлдөөн болодог бэлэй.

Цэдэн басаган ород врачай туһалагша болошоо ха юм. Лама юун гэхэ гээшэб? Бүхы нютагаархиндань гай тодхор боложо болохол.

Хани басагадынь Цэдэнтэй уулзахаяа түбэгшөөдэг болобо. Гэбэшье тэрэ үбшэнтэй тэмсэхэ һайн һайхан хэрэгһээ арсаагүй һэн.

Бэрхэтэй саг байгаа. Совет врач Григорьев урин зэлдэршье һаа, эрилтэ ехэтэй хүн һэн. «Айхабтар сэбэр байдал хангаха ёһотойш»,—гэһэн врачай түрүүшын үгэнүүд Цэдэндэ бүхы наһандань мартагдахагүйгөөр хадуугдаа бэлэй. Хирургда абажа үгэхэ хэрэгсэлнүүдые барихынгаа урда тээ гараа угааха, операциин үедэ хамар амаа һэрхигэр бүдөөр бүтүүлхэ ёһотой. Тоһоной хайлаад, отолуулһан газартань дуһашахагүйнь түлөө аятайханаар шубуун дэнгээ бариха хэрэгтэй. Опера... тэрэ үедэ шубуун дэнгэй һүл... хихэн галда хэгдэдэг байгаа.

Үбшэн хүнүүд совет вра... олоороо ябадаг болобо. Григо... тэдэниие хүл дээрэнь гаргаа... бусаана. Цэдэн басаганшье ... һал хүндэтэй боложо заха... Аймаг соогоо эгээн түрүүшын м... сестра болоо ха юм.

— Бэрхэш, Цэдэн,—гэжэ х... басагадынь хэлэнэ.—Ши ман... бү гомдо. Шамайе ород врач... хүдэлмэрилнэ гэжэ мэдэхэ... эжынэрнай бү уулзагты г... байгаа ха юм. Мүнөө шам... бэрхэ басаган гэжэ магтадаг ... лонхой.

Тэдэ жэлнүүд тухайгаа дур... хэлэхэдээ, Цэдэн хэатэй ехэл ... ма баяртайгаар хөөрэнэ. Хүн ... шэмнай залуу наһан тухай... хөөрэхэ дуратай байдаг ха юм.

Зүб даа, үнил болоһон хэ... даа. Мүнөө Цэдэн Далан-Д... дагад нютагайнгаа ариг сэба... түбэй ахалагша медсестра... хүдэлмэрилнэ. Хүдэлмэринь ... даа: залуу эхэнүүдтэ зүбшө... үгэхэ, столово, һургуули, ма... зинуудай ариг сэбэрые шалг... гэхэ мэтэ уялга дүүргэнэ. Эм... зургаандашье, айлдашье оро... доо, гудамжадаш ябахадаа, ... дэн хэатэй ариг сэбэрые сахи...

ХАРГЫ ЗАҺАГША

ҮРЭНЭЙ банкын хаагдатар аймагай түб орожо үрдихэ ёһотой шофер Таһархайн талын хойто хажуугай харгыгаар часай 70 модо бараад, хуушан «газигайнгаа» шадал мэдүүлэн табилуулна. Тиибэшье Хуһалуурай жалгын уруудамда дүтэлхэдөө гүйдэлөө удааруулха ушартай болобо. Зузаахан хярмаг саһан орожорхинхой, аягүйдэбэл ташажа урбалдашаханшье холо бэшэ. «Зурынал, зурынал харгымни...» гэжэ дуугаа татаха хоорондоо үшөө газ нэмээжэрхибэ.

Эгсэ уруудамай нугарһан газарта нэмэжэ харуу адхажа байһан хүн хажуушаа зайсажа, юушьеб дуугаран, шофёрто нюдаргаа харуулна. Нугалууртай, эгсэ уруудам газарта хэтэрхы түргэнөөр орожо ябана ха юм. Тиихэдэнь шофер үгыень дуулажа, ябадалаа удааруулан сасуу, кабинынгаа хажуу талаар толгойгоо бултайлгаад, энеэбхилэн:—Даша-Дабаа абгай, һанаагаа бү зоботы. Имээр харуудажархиһан харгыгаартнай оройдоошье удааруулантүй гүйлгэхэдэ хамаагүй, юуншье болохогүй. Сайн байна! Баяртай!—гэжэ хашхараад, хажуугаарнь үнгэршэбэ.

Тэгшэ харгыда гаража, скорость оруулжархимсаараа, шофер: —Одоол үнэн сэхээр худэлдэг хүн гээшэ энэ,—гэжэ хэлэнэ.—Саһа, бороотой сагта хэдынэйшье үедэ элэ үгсэлүүр, нугалга газарнуудтаа хүрэжэ ерэһэн, нөөхил элһэ шоройгоо адхажа байха. Һэтэл харгы дээрэ. Халуун, хүйтэниие мэдэхэгүй, ёһотойл түмэр түдэгэ бэетэй хүн. Ажалдаа хүн бүхэн Уржанов шэнгеэр хандадаг һаа, үни коммунизм болошохо һэн...

Уржанов гэхэдэнь гэнтэл нэгэ ушар һанаандам хаха орошобо. Нэгэтэ Захааминай харгын участогай начальник нүхэр Балдаевтай замай хани болоод ябахадаа хөөрэлдэһэн, өөрөө үшөө үгэсэ үгэһэнөө һанажархёоб. Редакциһаа тусхай даалгабаритай худөөгэй холын гүүртэ яаража ябаһыем мэдэхэдээ: «Зай даа, ходол хурьга эшэгэн, шэбхэ шабааһан, үбһэ таряан, мяха тоһон, һү нооһон гэлдээд, аманһаа унагаангүй ябажа байдагта даа, хашар болошохоор... Хаа-яа манай харгын хүдэлмэришэд тухай бэшэжэ байхадатнай яадаг юм» гэжэ Юрий Лазаревич гомдолтой үгэнүүдые хэлэбэ.

Тиигээд Уржанов гэжэ хүниие «ёһотойл очерк бэшэхээр хүн» гэжэ ехээр магтаһыень, хожом нэгэтэ тэрэ хүнтэй заатагүй уулзажа хөөрэлдэхэб гэжэ үгэеэ үгэһэноо гэнтэ мүнөө һанажархиба бшууб. «Һая наашадаа дахин энэ руу ябагдаа бэлэй, үгы бэлэй, мүнөөл уулзажа, ажал дээрэнь хөөрэлдөөд, саашалха байна» гэжэ, бодоод, шофёртоо.

— Нүхэр, машинаа зогсоо, биш бууһуу,—гэбэб.

—?

— Бү гайха. Закаменск хүрэхөөр гараһан аад, хооһон талын дунда юундэ буушахаяа һанаа хүм гэжэ гайхана гүш даа. Бишни энэ Уржановтайшни уулзажа хөөрэлдөөгүйдөө һанаам амархаяа болёо. Үнинэй дуулаһан хүм.

— Аа, хари гайхашабалби. Зүб лэ даа. Зугаатайшье, хөөрэлдэмөөршье, бэшэмээршье хүн байха,—гээд шофер сэдьхэлээ ханан, машинаа зогсообо.

Харуутаа адхажа дүүргэжэрхёод, үглөөгүүр ерэмсээрээ аһаажархиһан галайнгаа хажууда харгышанай гараа хүлшөөжэ, тамхилжа байхадань хүрэжэ ерэбэб.

Һүхэ, хүрзэ һайсахан бариһан хүн гэжэ таахаар, галай дүлэндэ дулаасуулжа байһан гарайнь альган, эрхы, долёобор хургануудайнь һалаа зузаанаар тахаташанхай, хурган уудайнь үе барбагар. Нара, һалхинда ажаллажа, хүрин хара болошоһон шарайень харахадаа, наһыень даб гээд тодоруулхаар бэшэ, дүшэшье, табишье гаража ябаһыень багсаахын аргагүй. Хүбэнтэй түжүүрхэ бэһэлжэрхинхэй, гүрөөһэнэй арһан дулаахан, хүнгэхэн гуталтай, шүрбэһэлиг бэетэй, саб гэмэ хүн.

— Урдань зоной харгы заһажа, сэбэрлэжэ ябаһан хүн буян хэнэ гэлсэгшэ бэлэй. Тэрэ гээшэ байдаг юм һаань, буян гээшые ехээр хэжэ байһан зон бидэнэр, харгышад лэ гээшэбди,—гэжэ Даша-Дабаа Доржиевич хүхинэ.

Тиигээд саашань саһа ехэтэй үбэл харгы сэбэрлэлгын хүдэлмэриин ехэ байдаг тухайнь, мүнөө жэл мэдэһэн шэнгеэр үтсэлүүр, эрид газарнуудта элһэ хайр ехээр зөөжэ абаһан тухайгаа хөөрэнэ. Аймагай харгын участогай нэгэдэхи дистанцида хүдэлжэ захалһаар наймадахи жэлээ. Тэгшэ тала газарай бэшэ, хада уулануудтай, уруудам үгсүүрнүүдтэй. годирһон нугарһан харгыда ажаллахада харюусалга ехэ. Тиигэбэшье оролдосотой хүнүүдэй ажаллажа байхада эндэхи участок хододоо һайн сэгнэлтэ абажа, хүдэлмэришэдынь шофернуудай баясхаланда хүртэжэ байдаг. Хонхосог, эдэрмэг, добо дошо болоһон газар байхагүй. Аймагай колхоз, эмхи зургаануудайхиһаа гадна Зэдын комбинадай олон зуун автомашина энэ харгыгаар үдэр бүри гүйлгэлдэнэ. Даша-Дабаа Уржановай даадаг газарта урдань али олон машинын гэнэ оһол болодог байһан аад, найман жэл соо нэгэшье тиимэ ушар үзэгдөөгүй.

Улайма харгын хажуу талада галай дэргэдэ хөөрэлдэжэ һууха-дамнай хүнгэншье, ашаанайшье автомашинанууд, автобусууд урагша хойшоо үнгэржэл байна. Зэдын голой харгыда ябадаг шофернууд бултал Даша-Дабаа Доржиевичые таниха болошонхой, хэн хүн толгойгоо дохёод, зарим нэгэн зорюута машинаа удааруулжа, «бэрхэш даа, иигэжэл харуудаад байгаарай!» гээд саашална.

Зариманиинь: «Даша-Дабаа абгай, эдеэлхээр болоо һаатнай, гэртэтнай хүрэтэр һуулгаад ябашаһуу, кабина сүлөө, наашаагты!» гэжэшье дуудана. Эдэ бүгэдые хаража һуухадаа, шофернуудай али болохоор баясхалангаа мэдүүлжэ, ажалша бэрхэ энэ хүниие хүндэлжэ байһаниинь элитээр ойлгогдоно.

Хүнэй оролдосо, һэшхэл гээшэ алибаа юумэн дээрэ харагдажа байдаг. Үйлэдбэри дээрэ хүдэлжэ байһан, өөрэлгүй 7 часай хүдэлмэритэй хүниие үүр сүүрээр ажалдаа гараад, харгын саһа хамажа, харуудажа бай гэжэ Даша-Дабаа Уржановые хэншье албадаагүй байха. Теэд саһанай ороод байхада өөрынгөө һэшхэлээр эртэлжэ ажалдаа гарана ха юм. Эндэ энэ хүнэй шэнжэ шанар харагдана.

Энэ хүмнай газарай хүдэлмэридэ бэрхэ байхаһаа гадна, модоной ура нарин дарха хэхэдээ баһал гартаа ехэ дүйтэй хүн. Нёдондо Хамниин голой модон хүүргые һэльбэн заһаха хүдэлмэриин гэрахада, харгын участогай хүтэлбэрилэгшэд Даша-Дабаа Уржановые хүдэлдэг ажалһаань таһалжа, хоёр һараар модо дархалалгын хүдэлмэридэ табяа һэн.

Үнэн сэхээр, оролдосотой бэрхээр ажалладаг туладаа Даша-Дабаа Доржиевич участок дээрээ хамагай түрүүндэ коммунис ажалай ударнигай нэрэ солодо хүртэнхэй. Тугаарайнай шофер «хүн бүхэн иимэ һаа, үни хада коммунизм болошохо байгаа» гэжэ тон зүб хэлээ. Иимэл юрын ажалшанай, олон түмэн жиирэй хүнүүдэй ажал хүдэлмэреэр, тэдэнэй, ухаан бодолоор, һэшхэл зоригоор, байра байдалаарнь, үйлэ хэрэгээрнь коммунизмын һаруул һайхан байдал тогтохо ха юм.

Ажал хүдэлмэриһөөнь уламжалаад, гэр бүлэ тухайнь хөөрэлдэнэбди. Баһал харгы заһадаг ажалтай Цырен-Еши Хандуевна нүхэрыншье магтаалтай бэрхээр хүдэлнэ. Үнэр баян энэ айл үрэ хүүгэдые эрдэм номдо һургажа, ажалай арюун замда гаргажа, алишье талаараа тэгшэ һайхан жаргалтай. Ехэ хүбүүн Самбуу багшанарай институт дүүргэнхэй. Ширап хүбүүниинь сэрэгэйнгээ алба дүүргэжэ ерээд, ажаллажа байна. Хоёр бага басагадынь эрхим һурагшанар.

Иимэл даа, Зэдын голой харгы заһагшадай нэгэн — коммунис ажалай ударник Даша-Дабаа Уржановай ажал хэрэгүүд, ажабайдалынь. Жиирэй, юрэхэн ажалтай гэжэ һанагдаашье һаа, атаархама хүндэтэй хүнүүдэй нэгэн.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ,
манай тусхай корр.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМДЭ

Байгша оной январиин 6-да болоһон республикын Верховно Соведэй Президиумэй заседани дээрэ «Мухар-Шэбэрэй аймагай Соведэй гүйсэдком сельскэ, сомоной ажалшадай депутадуудай Соведүүдые яажа ударидадаг байһан тухай» асуудал хаража үзэбэ.

Мухар-Шэбэрэй аймагай Соведэй гүйсэдком КПСС-эй ЦК-гай пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй 1965 оной июлиин 27-ной «Республикын ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй политын-эмхидхэлэй хүдэлмэриие һайжаруулха тухай» тогтоолые хүтэлбэри болгон хүдөөгэй Соведүүдые ударидаха ябадалые һайжаруулха талаар арга хэмжээнүүдые абаһан байна. Аймагай Соведэй гүйсэдком өөрынгөө хүдэлмэрилэгшэдые, таһагуудай даагшадые нютагай Соведүүдтэ эльгээжэ, тэдэнэй хүдэлмэридэ бодото туһаламжа үзүүлдэг, хүдэлмэриие-нь шалгуулдаг болоо.

Гэхэтэй хамта, сельскэ сомоной Соведүүдые ударидаха талаар Мухар-Шэбэрэй аймагай Соведэй гүйсэдкомой хүдэлмэридэ горитой дутагдалнууд үшөөл олон байһаар. Аймагай Соведэй гүйсэдкомхадаа нютагай Соведүүдэй, саг үргэлжын комиссинуудай, депутадуудай, олониитын һайн дуранай эмхинүүдэй хүдэлмэриие һайжаруулхын тула хамаг бии арга боломжонуудаа хэрэглэжэ шадаагүй. Өөһэдынгөө болон дээдэ зургаануудай тогтоол шиидхэбэринүүдые хэр бэелүүлжэ байһые шалгаха, хүдэлмэреэ һайжаруулха хэрэгые тооногүй. Сутайн, Суулгын, Түгнын сомсоведүүдэй хүдэлмэри тушаа аймагай Совет һайн шиидхэбэри абаһан аад, тэрэнээ бэелүүлжэ бираагүй.

Хүдөөгэй Соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй һуралсал эмхидхэгдэнэгүй. Илангаяа шэнээр һунгагдаһан хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэдые түрүү сомсоведүүдэй ажалай һайн дүй дүршэлдэ һургаха ябадал эмхидхэгдэнэгүй. Сомоной Соведүүдэй түрүүлэгшэнэрэй секретарьнарай хоёр үдэрэй семинар 1965 ондо миил нэгэ дахин үнгэргэһэн байна.

Олонхи сомоной, сельскэ Соведүүд колхоз, совхозуудай үйлэдбэриин зарим участогуудай, соёл гэгээрэлэй, медицинын зургаануудай, һургуули, магазин, столово болон ажаһуудалай предприятинуудай хүдэлмэридэ бии байгаа дутагдалнуудые зайсуулха тушаа депутадуудай, саг үргэлжын комиссинуудай, олониитын һайн дуранай организацинуудай хүсэ оролдолгые шэглүүлжэ шаданагүй.

Зарим нютагай Соведүүдэй сессинүүд, гүйсэдкомуудай заседанинууд олонхи ушарта нэрын тэдыгээр зарлагдана, депутадуудай эдэбхи үүсхэл бадаруулнагүй, зүбшэһэн асуудал тушаа хурса, шанга шүүмжэлэлгүйгөөр үнгэргэгдэнэ.

Суулгын сомоной Совет илангаяа муугаар ажаллана. Сессидээ, гүйсэдкомойнгоо заседанида мүртэйгөөр бэлдэнэгүй. Тиимэһээ сесси, заседанинуудынь зарлагдаһан сагта болодоггүй, таһалдадаг, хойшолуулагдадаг байна. 1965 он дотор тус сомоной Совет гүйсэдкомойнгоо заседани миил 5 удаа хээ болоо нэрэтэй. Теэд тэндээ зүбшэхэ гол асуудалнуудаа олодоггүй жэжэ божо юумэнүүдые хэлсэдэг мүртөө, абаһан шиидхэбэреэшье һайнаар бэелүүлдэггүй байха юм.

1965 ондо аймагай Соведэй 75 депутадуудай миил 12-нь сомоной, сельскэ Соведүүдэй 270 депутадай оройдоо 75-ниинь һунгагшадайнгаа урда тооsоһон. Аймагай болон сомоной Соведүүдэй гүйсэдкомууд депутадуудайнгаа саг үргэлжын комиссинуудай хүдэлмэриие эмхидхэлсэнэгүй, тэдэнэй зүблөө, семинар, «Депутадай үдэр» үнгэргэдэггүй байна. Сутайн, Түгнын, Суулгын сомоной Соведүүдэй депутадуудай постнуудай олонхинь юушье хэнэгүй.

Хүдөөгэй Соведүүдэй социалис мүрысөөе ударидаха талаар аймгүйсэдкомой гаргаһан эдэбхи һулашаг.

Мухар-Шэбэрэй аймагай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомой зүгһөө нютагай Соведүүдые ударидаха хэрэгтэ бии байһан олон дутагдалнуудые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум тэмдэглэжэ, эдэниие дары зайсуулха талаар арга хэмжээ абахыень тус аймагай гүйсэдкомые уялгалба.

ХОЙТО-БАЙГАЛАЙ ОРОШОД

Республикымнай хойто аймагуудта оро олоор үсхэбэрилэгдэдэг. Тэндэхи орошод орынгоо тоо толгой олошоруулан, ажахынгаа ашаг олзотой һалбари болгохын түлөө тэмсэнэ.

Хойто-Байгалай аймагай «Дружба» колхозой орынь ажахы артелиингаа олзо ехэтэй һалбаринь юм. Тэндэхи фермэ 1000 гаран оротой. Тус колхоз оруулһан олзынгоо хахадые оро үсхэбэрилгэһөө абадаг байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ колхоз 200 центнер орын мяха гүрэндөө тушаагаа. Оро олошоруулха ябадалда колхоз ехэ анхарал хандуулна. Нёдондо 100 оро бүхэнһөө 86 түл абаһан байна.

Дурсагдаһан колхоздо эрхим түрүү орошод олон. Коммунист Евгений Тихонович Ганюгин. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Анна Ильинична Ганюгина гэгшэд үнгэрэгшэ жэлдэ орын 360 түл абаһан байна.

Холодная тосхоной Улаан гэрэй хүдэлмэрилэгшэд нүхэд Т. И. Шангина, С. Ощепков гэгшэд орошодой хүндэтэ айлшадынь юм. Тэдэнэр «Дружба» колхозойнгоо фермэнүүдтэ һүүлэй шэнэ шэнэ газетэ, журнал, ном абаашажа үгэдэг байна. Мүн орошодтой хөөрэлдөө хэдэг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: 1. Орошон Е. Т. Ганюгин, колхозой түрүүлэгшэ С. И. Куробтев. 2. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат А. И. Ганюгина оройёо дабһаар хужарлуулжа байна.

А. КУШНАРЕВ,
фотонь авторай.

АФРИКЫН АРАДУУДТА ХАРША ЯБУУЛГА

КОЛОНИЗАТОРНУУД, яажашье һаа Урда Родезидэ тогтохо оно мүр бэдэрхэдээ, полициин засагтай гүрэн байгуулба. Тиигэжэ үндэһэ яһанай илгаа гаргадаг Ян Смидэй хархис этэгээдүүд энэ оронииие «бэеэ даанги» болгоһон хэбэртэйгээр ноябриин 11-дэ соносхоо бэлэй. Урда Родезиие «бэеэ даанги болгохо» асуудалаар шаг шууяа татажа байгаад, Африкын арадуудта эсэргүү хорото политическэ ябуулга шэнээр бэлдэһэн юм.

Британиин империалистнууд, мүн Урда Родезиин колонизаторнууд энэ орондо ехэхэн экономическа, политическэ ашаг олзо харадаг байһыень мэдэбэл, тэрэ пропагандис номнолойнь үг зорилго эли болоо үгэхэ юм.

1924 он хүрэтэр Родези «Бритиш Саут Африка компани» гэдэгэй мэдэлдэ байгаа. Үнгэржэ ерэхэдээ, тэрэ компаниие эмхидхэһэн директор, колони эзэмдэгшэ Сесиль Родс гэгшын нэрээр тус орон нэрлэгдэнхэй. Тэрэ сагтаа зэд, кобальт малтан абалгаар дэлхэй дээрэ эгээл баян газар нютагуудай нэгэн байһан Хойто Родезиин жэл соо 10 миллион фунт стерлингын олзо «Бритиш Саут Африка компанида» оруулжа байхада, Урда Родезидэхи олон мянган сагаан шарайта ерүүлнүүд энэ үрэжэлтэ газар дайдаһаа угаа ехээр барижа шатажа байгаа бшуу.

Колонизаторнууд Урда Родезиин айхабтар ехэ зөөри зөөшэ үбэршэлөө. Бүхы эдлүүриин газарай хахадынь—41 миллион акр (нэгэ акр—0,405 гектар) газарые сагаан шарайта ерүүлнүүд мэдэлдээ абаһан юм. Мал үсхэбэрилжэ, янза бүриин жэмэс ургуулжа боломоор бүхы газарайнь 98 процентые европынхид эзэмдэдэг, энэнь үрэжэл һайнтай газар байха. Иимэ һайн газар дээрэнь томо томо фермэнүүд байгуулагданхай. Эндэ хэдэн тоо дурдая. Европынхидой мэдэлдэ байһан 6.337 фермэһээ 4.826-ниинь тус бүхэнһөө мянга гаран, 595-ниинь тус бүридөө 10.000 гаран акр газартай.

Гэхэтэй хамта тус оронoй үндэһэ зон — африкынхид тон өөдэгүй бишыхан хэмжээнэй газар эдлэнэ. Колонизаторнууд өөһэдынгөө монополи барииштадаг эгээл үнэтэ ургамалнуудые африкынхидта тарюулдаггүй шахуу.

Урда Родезиин экономикые мэдэлдээ абаһан хариинхид, түбхын түрүүн Англиин монополинууд, энэ колониһоо айхабтар ехэ олзо оруулан, нютагай хүдэлмэришэ хямдахан хүсэ хайрагүйгөөр мүлжэн, баяжажа байдаг.

Урда Родезиин үндэһэн зониие ямар зэрлиг хатуугаар дарлажа, мүлжэжэ байһыень удаадахи жэшээнүүд дээрэһээ ойлгоходо болоно. Тус орондохи европейцэй жэлэйнь дунда зэргын олзын 1.241 фунт стерлинг байхада, африканецайхи 121 фунт гэхэ гү, али арба дахин бага байдаг.

Урда Родезидэхи хуули засаг барижа байхые оролдодог колонизаторнуудай экономическа үг зорилгонь иимэл юм. Африкын картые агшан зуура харабалнай, энэ асуудалай политическэ талань ехэхэн байха. Урда Родезидэ Португалиин колонинуудай—Баруун зүгһөө Анголын, зүүн зүгһөө Мозамбигай хоорондо хабшагдаһан, урда зүгһөө Урда Африкын расис Республикатай хаяа хадхаһан байна. 1964 оной октябрьда Хойто Родезиин Замбиин Республика болоһон тухай соносхогдоходо, тус ороной арадуудта эрхэ сүлөөгэй дохёо шэнгеэр дуулдаа бэлэй. Тэрээнһээ хойшо арһа яһанай илгаа гаргадаг Урда Родезиин сагаан шарайта этэгээдүүд өөһэдынгөө мэдэлэй газарһые бүри бүхөөр шүүрэдэг болоо. Тэдэнэр баруун оронуудай туһаламжаар эндэхи сүлөөрэлгын хүдэлөөе дараад, Португалиин колонинуудтай, ЮАР-тай хамтадань Урда Родезиие Африка түбидэхи колониализмын һүүлшын түшэг тулгуури болгохо гэжэ оролдоно. Колонизаторнууд өөһэдынгөө засагай бэхижүүлхын тула политическа мэхэ гохёоһоо эхилээд, зэрлиг хатуу хашалта, мүрдэлгэнүүдые хэрэглэнэ.

Бүри 1961 ондо Британиин империалистнууд Урда Родезиин (эндэхи үндэһэн зониинь өөрынгөө оронииие урда сагайнь нэрээр Зимбабве гэжэ нэрлэдэг) «конституци» зохёоһон байгаа. Энэнь африкынхидые, яажашье һаань, хуули засагһаа холодуулха гэһэн зорилго болоно. «Конституциин» ёһоор, тус орон 65 депутадтай парламент байгуулха эрхэтэй болоһон юм. Теэд сэхыень хэлэхэдэ, тэрэ дээдэ зургаанда түлөөлэгдэһэн бүхы һууринуудай дүрбэнэй гурбан хубиһаа олониинь европынхидта үгтэһэн байна. Теэд сагаан шарайтай ороной бүхы зоной 6 процент тухайнь болодог.

1962 оной һунгалтын һүүлээр Урда Родезиин зонхилхы бүлэгүүд тус «парламентда» «Родезиин фронт» гэдэг парти бүридүүлээ һэн. Тиихэдэ арһа яһанай илгаа гаргаха политика бүри хатуугаар баримталдаг колонизаторнууд энэ партида оролсоһон байха.

Үнгэрэгшэ жэлэй апрельдэ «Родезиин фронт» гэдэг парти таряан ажалай томо нюдарган, 10,5 мянган акр газартай фермын эзэн Ян Смит гэгшые Урда Родезиин премьер-министрэй тушаалда һуулгаһан. Арһа яһанай илгаа баримталдаг политикын талаар үнинэй суурхаһан Смит гэдэг премьерэй тушаал эзэлэн сасуу африкынхидые хэзээдэшье правительствада оруулхагүйб гэжэ мэдүүлээ һэн.

Смит полициин хүсэнүүдтэ түшэглэн засаг гартаа барижа байна. Урда Родезиин африкан изагууртанай дунда эгээл нүлөөтэй Зимбабве гэдэг ороной африкан арадай союзай (ЗАПУ) ударидагшадые барижа хааха захиралта тэдэнэй правительствын түрүүшынь хэрэг болоно. Удаань правительство тус ороной хоёр томо район болохо Нуанетси, Люпейн гэжэ нютагуудта онсо байдал соносхоод, тиишэ сэрэгүүдээ эльгээбэ. Үшөө тиихэдэ газетэ, мүн бусад хэблэл, хорихо, буруу үзэлтэй гэжэ һанагдаһан хүнүүдые тушааха, онсо байдалай соносхогдоһон газарнуудһаа сүлэхэ эрхэ полицида олгоһон захиралтануудые правительствань гарганхай. Зимбабвын тэмсэлшэ арадай түлөөлэгшэд ООН-до үгэ хэлэхэдээ, тэдэниие хайшан гээд гэнжээр тушаһан, сохижо наншажа байгаад мүрдэһэн, түрмэдэ хааһан тухайдань хөөрэжэ үгөө.

Гэбэшье дэлхэйн колониальна гүримай һандаран һалажа, Африкадахи национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй улам ехээр илажа байһан мүнөө сагта конституцишье, полицашье туһа хэхээ болинхой гээд Урда Родезиин расистнууд ойлгоно. Зимбабвын арадай улам ургажа байгаа национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнтэй бүри шангаар тэмсэхын тула Лондоной зүгһөө дэмжэлтэтэй Смидэй расис этэгээдүүд Урда Родезиие «бэеэ даанги» болгобобди гэжэ соносхоо.

Ян Смидэй туһамарша этэгээдүүдэй зоргооро ябуулгын харюуда Англиин лейборис правительство Урда Родезиин хуули засагта эсэргүү «экономическа хэмжээ» абаһан тухай соносхоод лэ дүүргээ. Тиибэшье тэрэ хэмжээн Урда Родезиин расистнуудта аюултай бэшэ гээд Британиин консервативна газетэнүүд тоолоно. Смидэй засагаархид урдынхидаал адляар, Лондонһоо мүнгэн туһаламжа абажа шадаха юм ха. Мүн колонизаторнуудта нефть үгэхэдэшье энэ «хэмжээнь» һаалта хэхэгүй.

Яахадаа Англиин правительство Ян Смидтэ иимэ зөөлэнөөр хандаха болооб? Англиин парламент дээрэ энэ асуудалда яһала эли харюу үгтэнхэй. Консерваторнуудай правительствын үедэ авиациин министр байһан Джулиан Эмери общинануудай палатада үгэ хэлэхэдээ, Смидэй засагай ябуулга «Британида хорин хэхэгүйгээр, холбоо харилсаанай нүлөө түүгээр далдалагдаһан «бунтаан» гэжэ хэлэһэн мэдүүлэн байна.

Зимбабве ороной арадта, мүн Африкын бүхы арадуудта эсэргүү колонизаторнуудай хорото аашадань бүхы дэлхэйн олониитэ дураа гутанхай. Түрүү үзэлтэй национальна, уласхоорондын олон эмхинүүд, тэрэ тоодо Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Совет, Профсоюзуудай бүхэдэлхэйн федераци ба бусад, Урда Родезиин расистнуудай хорото ябуулгые шууд буруушаагаад, эрхэ сүлөөгэй түлөө тэмсэдэг Зимбабве ороной арадтайнь нэгэн һаналтай байһанаа мэдүүлээ.

«Родезидэхи байдал бүхы дэлхэйн эб найрамдалай хэрэгтэ аюул тохёолдуулна» — гээд Зимбабвын африкан угсаатанай союз (ЗАПУ) «бэеэ даанги» байдал тухай Ян Смидэй зоргоороо гаргаһан шиидхэбэриие шүүмжэлнэ. «Эрхэ сүлөөгэй түлөө Зимбабве ороной тэмсэлые материальна дэмжэхыень эб найрамдалда дуратай арадуудые уряалнабди» — гэжэ тус эмхиин мэдүүлгэ соо хэлэгдэнэ.

Урда Родези тухай асуудал Англиин өөрынь, тэрэнэй колонинуудай дотоодой хэрэг гэжэ Англиин правительствын харуулхые һэдэбэшье, һаань, Урда Родезиин расистнуудай хорото ябуулга болюулхын, Зимбабвын арадые үнэхөөр түлөөлһэн правительствын гарта хуули засаг үгүүлхын тула зэбсэгтэ хүсэ хэрэглэхэ хүрэтэр хамаг шухала хэмжээ абахыень Великобританиие ООН-ой Генеральна Ассамблей уряалһан байна.

Африкын нэгэдэлэй эмхиин гэшүүн оронуудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй Аддис-Абебадахи онсо сессидэ һаяшаг сугларaад, үнэхөөрөө бэеэ даанги байдалай түлөө Зимбабвын арадай тэмсэл дэмжэхэ хэдэ хэдэн шухала шиидхэбэринүүдые абанхай. ОАЕ-гэй министрнүүдэй совет Урда Родезидэ арһа яһанай илгаа гаргадаг гүрим эсэслэн усадхахэ тодорхой хэмжээнүүдые абаха шиидхэбэри гарганхай гээд тус сессиин коммюнике соо тэмдэглэгдэнэ. Гана, Эфиопи, ОАР, Алжир, Нигери ба Африкын бусад оронууд Смидэй засагта эсэргүү сэрэгэй ябуулга хэхын тула ОАЕ-гэй мэдэлдэ зэбсэгтэ хүсэнүүдээ эльгэхээр бэлэн гэжэ хариин оронуудай хэблэл мэдээсэнэ. Хэрбээ ойрын сагта Урда Родезидэхи расис засагые Англиин правительствын усадхаагүй һаань, ОАЕ-гэй гэшүүн гүрэнүүд Англитай дипломатическа харилсаагаа таһалха гэжэ шиидхээ һэн.

Африкын арадуудта харша шэнэ ябуулгые Советскэ правительство шууд шүүмжэлээд, Урда Родезидэ хуули бусаар тогтоогдоһон расис засагые мэдэрхэгүй тухайгаа мэдүүлээ. Урда Родезидэхи байдал тухай асуудалаар Аюулгүйн Соведэй, ООН-ой Генеральна Ассамблейн абаһан шиидхэбэринүүдые Советскэ Союз бүрин дэмжээд, тэдэниие хэлбэришэгүй бэелүүлхэ байха,—гэжэ ноябриин 16-да СССР-эй правительствын гаргаһан мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Арадуудай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе хэлбэришэгүй дэмжэхэ гэһэн политикадаа үнэн байдаг Советскэ правительство Зимбабвын арадуудтай һаналаа бүрин нэгэдэнги байһанаа мэдүүлээд, национальна талаараа үнэхөөрөө бэеэ даанги байдалтай болохын түлөө үнэн зүб тэмсэлыень дэмжэхэ хэрэгтэ Африкын оронуудтай харилсахаар бэлэн байһанаа мэдүүлбэ».

Полициин зүгһөө хашалта мүрдэлгын хэгдэбэшье, Урда Родезидэхи африкан угсаатан Смидэй засагта харюу сохиято хэхын тула хүсэеэ элсүүлнэ. Ороной промышленна центр байһан Булавайо хотодо һаяшаг расис засагта эсэргүү болоошо түрүүшын ехэ забастовко, жагсаалнууд энээниие гэршэлнэ.

Урда Родезиин расистнууд тэндэхи хуули засаг булимтаран абахадаа, өөһэдынгөө ухаа дутэлгүйдэлээ нинь мэдээжэ.

Раза АЛИ,
Индиин журналист.

Үнилэ хэрэгтэй ажал хэжэ байгаа хадаа тэрэ омогорхон баясана. Иимэ мэргэжэл олгоһон зүблэлтын врач түрүүшын багша Григорьев һанаандань ороно.

Цэдэн хээтэйн хүбүүн Дамбасүрэн медицинскэ техникум дүүргээд, мүнөө фельдшерээр хүдэлнэ.

— Врач болохо һанаатай,—гэжэ энеэбхилэн хэлээд, таралгын нэндые хүргэбэ.

Цэцэрлэг хотодо

Цэцэрлэг гээшэ Монголой гоё һайхан хотонуудай нэгэн юм. Энэ хото Хангайн дабаанай ара бооридо оршоно. Зундаа номин хүхэ ногоон ургамал, сэсэглигээр бүрхөөгдэдэг, үбэлдөө элбэг ехэ саһанда хушагдадаг. Элһэн губяар улаан саг соо аяншалһанайнгаа һүүлээр эндэ эгээн түрүүшынхөө шаргаар наадажа байһан олон үхибүүдые харабаб. 30 градусай хүйтэндэ шад улаан болошоһон хасартай хүбүүд хадын оройһоо һолжорно. Энэ хадын оройдо урдань дасан байһан юм. Мүнөө тус дасан шажанда эсэргүү музей болгогдоо)

Цэцэрлэг—Ара Хангайн аймагай түб хото юм. Манайхяар энэ хото областиин ниислэл хотын удхатай. Монголой Арадай Республикын ниислэл Улаан-Баатар хото мэтэ, мүн Цэцэрлэгтэшье шэнэ үеын барилганууд ехээр бодхоогдоно. Олон забхар байшангууд, магазинууд, столовонууд, эхин һургуулиһаа дунда һургуули хүрэтэр һургуулиин байшангууд, соёлой байшангууд, кинотеатрнууд, хүүгэдэй саад болон яслинууд, городой библиотекэ бии.

Тээ саана стадион оршоно. Теэд бүхы барилгануудые тооложо захадань гараха аалши! Нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, мүнөө үеын хүгжэнги эмхи гуримтай хото.

Энэ хотын нэгэ больницын үүдэн тушаа хүшөө бодхоогдонхой. Хүшөөгэй табсан дээрэ «С. М. Немой» гэжэ бэшээтэй.

Сэхынь хэлэхэдэ, би энэ хүн тухай балай мэдэхэгүй байгааб. Монгол хани нүхэдни тэрээн тухай ехэ юумэ хөөрэжэ үгөө.

—Эгээ мүнөө нүхэр Немой манай энэ Цэцэрлэг хото хараа һаа, бидэнтэй хамта хэды баярлаха байгааб даа,—гэжэ партиин айкомой секретарь нүхэр Отгонбаяр хөөрэнэ.—С. М. Немой хадаа 1930 ондо манай Цэцэрлэг хото гэр бүлөөрөө ерэһэн түрүүшын совет врач һэн. Багахан хүбүүн һамган хоёртоёо ерээ һэн. Һамганиинь мүн лэ врач байгаа. Урдань эмнэлгын газаршье, медицинскэ хүдэлмэришэдшьегүй Монголой эртэ урдын газар дээрэ удангүй больница бии болоо һэн. Манай аймагай хүнүүд үбгэн залуугүй С. М. Немойе нангинаар дурсадаг. Һайндэрнүүдтэ үбэлшөөгэй табсан дээрэ сэсэг, шалбүүhэ асаржа табидаг.

Совет врачай эндэ элүүрые сахиха хүдэлмэри ябуулһан тухай, лама болон бөөнэртэй эрэлхэгээр тэмсэһэн тухай айкомой секретарь хөөрэнэ. Цэцэрлэгтэ үбшэн ехээр дэлгэрэнхэй байгаа. Үбшэниие аргалаабди гэжэ, ламанар эндэ баяжадаг бэлэй. Теэд хүнүүд врачта ошохоо айдаг һэн. Ламанар занадаг, зангидаг байгаа бшуу. Совет врач монголшуудта туһалжа, үбшэнһөөнь абархые хүсэдэг байгаа.

Үгытэй малшын хүбүүн ехээр үбшэлөөд, ядалсажа ерэхэдээ, зүблэлтын докторто ерээ ха юм. Үбгэ һамган хоёр врачнар үдэр һүнигүй оролдожо, хүбүүе эмшэлбэ. Ехээр һүжэршэһэн үбшэниие дийлэхэнь бэрхэтэй байгаа. Гэбэшье врач Немой хамаг бүхы оролдолгоёо гаргаа ха юм. Энэ хүбүүе эдэгээгээ һаань, врачай нэрэ алдар үргэгдэхэ, харин хүбүүнэй наһа барашоо һаань, ламанар баярлаха байгаа бшуу. Хүбүүн эдэгэжэ, хүн зоной урда медицинын нэрэ хүндые, совет врач С. М. Немойн нэрэ хүндые өөдэнь үргэбэ.

Үнэн сэхэ ажалаараа, гайхамшагта тэсэмгэй байлгаараа, зүрхэнэйнгөө халуун охёор зүблэлтын врач Немой монголшуудые һайн һайхан байдал тээшэ дабшуулба. Тэрээнэдэнь дураа гутаһан ламанар революцида харша хамгаалагшадай зэргэдэ жагсаба. Немой бандидуудта алуулаа һэн, теэд тэрэнэй үнэн сэхэ хэрэг мүнөө болотор нангинаар сахигдана.

— Манай городто гурбан больница бии. Дүрбэдэхинь баригдажа байна,—гэжэ партиин айкомой секретарь хөөрэбэ.—Сомон болон бригаданuудта хоёр больница, 36 медицинскэ пунктнууд бии. Бүхы сомонуудта нарайлалгын байшангууд, банинууд хүдэлмэрилнэ. 900 хүндэ дээдэ һургуулитай нэгэ врач хүртэнэ. Хүнэй үбшэлжэ үхэхэнь үсөөрөө. Илангаяа үхибүүдэй элүүр энхэ байдалынь һайжараа. Харин түрэлгэ...—гээд, Отгонбаяр гараараа хада руу һолжоржо байһан үхибүүд тээшэ заагаад:—Цэцэрлэгтэ урдань иимэ олон хүхюун дорюун үхибүүд байгаагүй юм. Хэды олон үхибүүд бэ... Эдэ бүгэдые Немой харагшаһай.

* * *

Москвагаа бусажа ерэһээр Филатовай нэрэмжэтэ клиникэ хонходобоб.

— Һанана даа, Энхбатые һананабди. Ехээр үбшэлһэн хүбүүн даа,—гэжэ намда хэлэбэ.—Теэд тэрэ хүбүүн ямар байнаб? Монголһоо бусаха дээрээ уулзаа гүт?

Теэд би тэрэ хүбүүнтэй дахин уулзаагүй ха юмбиб. Намтай хөөрэлдэхэдөө тэрэ хүбүүнэй эсэгэ Цэрэнжавай совет врачнарта һайниие хүргэһыень лэ дамжуулбаб.

Виктор АНАНЬИН,
АПН-эй тусхай корр.
Улаан-Баатар—Москва.

Һаяхан ниислэл хото Улаан-Үдымнай Ербановай болон Партизанска гудамжануудай уулзадха дээрэ шэнэ магазин нээгдэбэ. Ербановай үйлсөөр хүн зон олоороо магазин руу субаба. Эгээл яарагшадынь—багашуул...

Энэмнай Буряад ороной эгээл түрүүшын зоологическа магазин болоно бшуу. Эндэ хэрмэн, дууша шубууд, аквариумай загаһан, үшөө амитадай эдихэ хоол, клеткэ, аквариумууд гэхэ мэтэ хэрэгсэлнүүд худалдагдана.

Магазинай уужам һаруул таһалга соогуур үхибүүд олоороо ябажа, наадажа байһан хөөрхэн хэрмэ, бишыхан шубуу харана, эжы абадаа худалдуулжа абана. Өөрын аквариум, шубуухайтай болоходо ямар гоё гээшэб?

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ магазинай наймаалагшад Людмила Арбузова (наада таладань) Эльвира Шастрина хоёр худалдажа абаһан амитадаа хайшан гэжэ харууһалхаб, хооллуулхаб гэжэ ойлгуулжа үгэнэ.

А. МАНТАЕВАЙ фото.

ЯРУУНЫН ШАТАРШАДАЙ БАЯР

Нарһатын Пионернүүдэй байшанда эндэхи шатаршад сугларжа, шатараар мастерта кандидат нүхэр Назимовтай уулзаба. Тэрэ 12 хүнтэй нэтэ доро наадаа. Тиихэдээ мастерта кандидат 7 хүниие шүүгээд, 5-дань шүүгдэһэн байна.

Хоёрдохи разрядтай шатаршад врач Цыден Гуруев, багша Даба Нимаев, Нарһатын дунда һургуулиин һурагшад Нанзад Пунцуков, Иван Шарков, Ринчин Цыбиков гэгшэд мастерта кандидадые шүүгээ.

Удаань нүхэр Назимов хүнүүдтэй туд бүри урда урдаһаа хаража тулалдаа. Тэрэ наадаанда Эгэтын һургуулиин багша Пурбо Гармаев мастерта кандидадтай тэнсэбэ.

Н. ДАМБАЕВ.

19 ЖЭЛ ҮНГЭРӨӨД БАЙХАДА

Январь һарын үнгэрһэн хоёрдохи арбан хоногой туршада республика доторнай бага зэргэ саһан ороһон, ехэ хүйтэн үдэрнүүд үзэгдөө. Үнгэрһэн энэ арбан хоногто эгээл дулаан үдэрынь январиин 14-дэ болоо. Тэрэ үдэр республикын урда аймагуудта 4—7, бусад газарнуудта 10—14 градус хүйтэн болоһон байна. Хойто үдэрынь зарим нютагуудта шанга һалхин болоо. Тиигэжэ январиин 16-най үдэр гэнтэ хүйтэржэ, хаа хаанагүй жабар тооһорон үзэгдэһэн байгаа. Республикын олонхи нютагуудта үглөөгүүртээ 40—45 градус хүйтэн байгаа. Баргажан, Захааминай аймагуудта 46—47 градус хүрэтэр хүйтэрөөд абаа. Саһан дээрэ 48—50 градус хүйтэн болоо. Мүн энэ үедэ бага зэргээр саһан ороо. Улаан-Үдын, Сэлэнгын аймагуудта намарһаа хойшо ороһон саһанай зузаанние хэмжэжэ үзэхэдэ 11—20 сантиметр болоно. Саһанай эгээл ехэ зузаанинь Горячинск, Баргажан тосхонууд шадар үзэгдөө. Эдэ нютагуудта ороһон саһанай зузаан 51—55 сантиметр.

Январиин 11—13-най үдэрнүүдтэ номин тунгалаг Байгалнай мүльһөөр хушагдаа. Үнгэрһэн хоёрдохи арбан хоногой туршада үзэгдэһэн энэ хүйтэн 1947 оной январь һарын хоёрдохи арбан хоногто үзэгдэһэн байна.

Ин. КОТОВ.

ХИЛЫН СААНАҺАА
ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

Хани барисаа хүгжөөлгэдэ шухала туһа нэмэри

УЛААН-БААТАР. январиин 22. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Нэгэдэхи секретарь Л. И. Брежнев түрүүтэй СССР-эй партийно-правительственна делегациин эндэ аяншалха үедэ гар табигдаһан документнүүдые республикын ажалшад мүнөө Монголдо боложо байһан суглаанууд дээрэ, газетэнүүдэй редакцинуудта эльгээһэн бэшэгүүд соогоо ехээр һайшаана.

Хани барисаан, харилсаа холбоон, харилсан туһалалсалга тухай Советскэ Союзай болон Монгол Арадай Республикын хоорондо баталагдаһан договор, совет-монгол коммюнике хадаа Советскэ Союзые болон арадай Монголые, хоёр ороной марксистско-ленинскэ партинуудые, манай арадуудые холбодог аха дүүгэй харилсаанай түүхэдэ шэнэ хуудаһа нээжэ үгэһэн тон шухала документнүүд болоно гэжэ монгол арад тоолоно. Социалис оронуудай нэгэдэлэй түлөө, бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ эдэ документнүүд ехэ туһа нэмэри оруулна гэжэ ажалшад мэдүүлнэ.

Берлиндэ пресс-конференци болобо

БЕРЛИН, январиин 22. (ТАСС). Европодохи аюулгүй байдал хангаха дурадхалтайгаар Европын бүхы гүрэнүүдэй правительствануудта ГДР-эй правительство хандаа. Энээн тухай ГДР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр Отто Винцер мүнөөдэр Берлиндэ болоһон пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ мэдээсэө. Германиин хоёр гүрэнэй оршожо байһан ушар бэшэ, харин ГДР тушаа боннско правительствын харша хараа болол баримталдаг байһанһаа уламжалан, эдэ хоёр гүрэнэй хоорондохи харилсаанай шахардуу болоһон ушар Европодохи байдалда муу нүлөө үзүүлнэ гээд министр мэдүүлээ.

Буу зэбсэг хуряаха замаар дабшаха хэрэгтэй, ядерна зэбсэгһээ Германиин хоёр гүрэнэй арсалгаар энэ замда ороходо эгээл таарамжатай, энэ хадаа Европодохи аюулгүй байдал хангалтада Германиин хоёр гүрэнэй түрүүшын ээлжээнэй, таатай туһа нэмэри болохо һэн гээд О. Винцер онсолон тэмдэглээ.

ТАШКЕНТЫН ДЕКЛАРАЦИИН ЁҺООР

ДЕЛИ, январиин 22. (ТАСС). Индиин ниислэлэй үйлсэнүүд болон талмайнууд мүнөө юрынгөө, амгалан ёһоной түхэлдэ орожо байна. Инди Пакистан хоёрой хоорондохи зэбсэгтэ тулалдаанай шангадажа байха үедэ эндэ үлгэгдэһэн дайнай уряа лозунгтой плакадууд болон транспарантнууд Пакистантай харилсаагаа заһаруулхые. Ташкентын Декларациин ёһоор хоёр арадай хоорондо хани барисаа бэхижүүлхые уряалһан лозунгнуудаар һэлгэгдэжэ байнхай. Сэрэгэй хроникын орондо хани харилсаа тогтоохын тулада хоёр талын гаргаһан оролдолгонууд тухай документальна фильмүүд кинотеатрнуудай экранууд дээрэ харуулагдана. Инди Пакистан хоёрой хоорондохи харилсаае түргэнөөр заһаруулха, Ташкентдэхи уулзалга дээрэ түйлагдаһан амжалтануудые саашадань батадхаха шухала байһан тухай нютагай хэблэл бэшэнэ, радионууд дамжуулгануудые хэнэ.

* *

Зэбсэгтэ тулалдаанай үедэ плендэ абтаһан лётчигуудые Индиин болон Пакистанай таланууд мүнөөдэр Делиин Палам гэжэ аэропорт дээрэ андалдан абалсаа. Пакистанай армиин командалагша генерал М. Муса толгойлогшотой Пакистанай сэрэгэй делегаци Индиин армиин штабай начальник генерал Дж. Н. Чоудхури гэгшэтэй али али талын сэрэгүүдые сухарюултатай холбоотой асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тулада Дели ерэһэн байна. Энэ самолёдоорнь Индиин лётчигууд тус аэродром дээрэ асарагдаһан байха юм.

ИНДИ ПАКИСТАН ХОЁРОЙ ТҮЛӨӨЛЭГШЭДЭЙ УУЛЗАЛГА

ДЕЛИ, январиин 22. (ТАСС). Пакистанай армиин командалагша генерал Муса, Индиин армиин штабай начальник генерал Чоудхури али али талын сэрэгүүдые сухарюулха асуудалнуудые зүбшэн хэлсээ гээд Индиин ПТИ агентство дамжуулна.

Сэрэгүүдые сухарюулха түсэб уулзалгын үедэ али али талын зүбшэлөөр хараалан зохёогдоо. «Энэ хэлсээн баруун, мүн зүүн секторнуудтахи шахардуу шанга байдал һуларуулха гэжэ хараалалсана» гээд тусхай түлөөлэгшэ Делидэ мэдүүлээ. Түлөөлэгшын хэлэһэнэй ёһоор Пакистанай армиин командалагша болон Индиин армиин штабай начальник Пакистанай газар дээрэ февральда дахяад уулзаха байна.

Луиджи Лонгын пресс-конференци

РИМ, январиин 22. (ТАСС). Италиин Коммунис партиин XI съездын январиин 25-да нээгдэхээ байһантай дашарамдуулан, ИКП-гэй генеральна секретарь Луджи Лонго үсэгэлдэр пресс-конференци хээ.

Мүнөө үедэ ИКП-гэй гэшүүдэй тоо 1.600.000 хүн болоо гэжэ мэдээсэхэ зуураа, Л. Лонго иигэжэ онсолон тэмдэглээ. «Тоогой болон эмхидхэлэй талаар ИКП капиталис оронуудтахи коммунис партинуудай эгээн лэ хүсэтэйнь болоно. Тэрэнэй шалтагааниинь гэхэдэ, партиин политика олониитэ арад зоной эрилтэнүүдтэй, хүсэл эрмэлзэлгэтэй тааралдадаг юм». Социализмын түлөө тэмсэхэдээ, хүдэлмэришэд болон бүхы ажалшадай эрхэ сүлөөтэй, амгалан ёһоной оршон байдалда эрхим һайн эрхэ байдалда ажалладаг байхын түлөө ИКП ходоодоо оролдолго гаргана гээд Луиджи Лонго онсолон тэмсэглээ. «Эб найрамдал атомна үхэлһөө хүн түрэлтэниие зайсуулха арга болохоһоо гадна, бүхы арадуудта эрхэ сүлөө болон дэбжэлтэ хангаха гэжэ ИКП тоолодог» гэжэ тэрэ мэдүүлээ.

Съездын үзэмжэдэ табигдаха тезисүүд соо найруулагдаһан политическэ хараа шугамые һайшаажа байһанаа парти съездэ бэлэдхэлэй үедэ элирхэйлэн мэдүүлээ гээд Л. Лонго мэдээсэһэн байна.

Д. Раскын хэлэһэн үгэ

ВАШИНГТОН, январиин 22. (ТАСС). Мэнэ һаяхан Сайгон аяншалаад ерэһэн США-гай гүрэнэй секретарь Д. Раск үсэгэлдэр пресс-конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, тэрэнэйнгээ эхэнхи хубинь Вьетнамай асуудалда зорюулһан байна.

Урда Вьетнамдахи дайн байлдаантай дашарамдуулан, Холбоото Штадуудта сэрэгэй нэмэлтэ туһаламжа үзүүлхэ тухай гүйлтатайгаар хэдэн хэдэн оронуудта Холбоото Штадууд хандаа гээд Раск мэдээсээ.

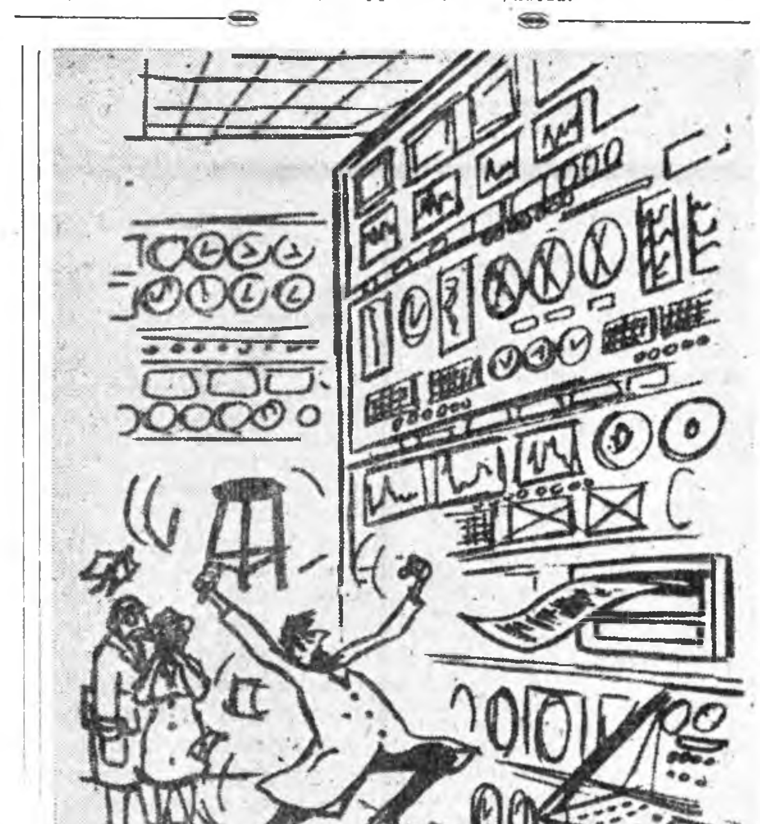
Туһаламжа үзүүлхэ тухай манай гүйлтые мүнөө хэдэ хэдэн правительстванууд хаража үзэжэ байһаар, бидэндэ сэрэгэй туһаламжа ойрын неделинүүд соо үзүүлэгдэхэ гэжэ бидэнэр хүлеэнэбди гээд Раск мэдүүлһэн байна.

Вьетнамдахи арсалдаа тулалдаае амгалан ёһоор гүримшүүлхын тулада США бүхы юумэ хэнэ гэһэн хэбэртэй баталамжые США-гай гүрэнэй секретарь дахяад дабтажа хэлээ. Тиихэтэй хамта, Холбоото Штадууд Урда Вьетнамай үмэнэ ехэ үялга абаһан байгаа, эдэ үялгануудаа дүүргэхын тулада өөһэдынгөө бүхы шадаха юумые хэхэ хүсэлэнтэй гээд гүрэнэй секретарь дахяад мэдүүлээ.

Ташкентын уулзалга Раскын хэлэһэн пресс-конференциин баһа нэгэ темэнь болоно. Ташкентдэ болоһон хөөрэлдөөнэй үедэ түйлагдаһан хэлсээн Индостанай райондо амгалан байдал бэхижүүлтэдэ туһална гээд гүрэнэй секретарь мэдүүлээ. «Ташкентдэхи уулзалгын үрэ дүн маанадта ехэ этигэл найдабари түрүүлээ» гээд тэрэ хэлэһэн байха юм.

Патриодууд ябуулга хэһээр

НЬЮ-ЙОРК, январиин 22. (ТАСС) Урда Вьетнамай патриодуудай нюусаар табиһан бомбонууд мүнөөдэр тэһэржэ, Сайгоной Тансоннхат гэжэ аэропорт шадар байрладаг Америкын сэрэгэй алба хаагшадай казармануудай нэгые доһолгобо. АП агентствын корреспондентын Сайгонһоо мэдээсэһэнэй ёһоор бомбонуудай тэһэрэлгэһээ уламжалан. Америкын 1 солдат алуулаа, хэдэн солдат горитойгоор шархатаа.

Капиталис оронуудта хүдэлмэригүйшүүлэй тоо олон. Автомадуудые хэрэглэлгэ предприятинуудай болон эмхи зургаануудаа хүдэлмэришэд болон алба хаагшадые туринэ. Америкын «Сатердей ревью» газетэ, Франциин «Экспресс» гэжэ недели бүриин хэблэл энэ зурагые иимэ гаршагтайгаар толилоо:

— Өөрышни ухаалан зохёоһон камайе ажалһаамни гаргаха ямар эрхэтэйбши?!

Һайн эхин

ТОКИО, январиин 22. (ТАСС). Советскэ Горькиин нэрэмжэтэ киностудиин түлөөлэгшэд Японой «Дайэй» гэжэ киностудиин түлөөлэгшэдтэй мүнөөдэр Японой ниислэлдэ уулзаба.

Совет болон япон кинематографистнууд совет-япон фильм хамтадаа байгуулха гэжэ хэлсээ.

«Байкал» гэжэ теплоходоор үсэгэлдэр Япон ерэһэн режиссер Э. Н. Бочаров, уран зохёолшо-сценарист Э. В. Брагинский зохёохы түсэбүүд тухайгаа хөөрэжэ үгэхэ, фильмын сценариие япон ханинартаяа зүбшэн хэлсэхэ юм.

Түрүүшын япон-совет фильмын манай совет, мүн япон харагшадай һонирхолтой байхыень хүсэнэбди гээд режиссёр Э. Н. Бочаров ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө хэлээ. Манай арадуудай хоорондохи хани барисаае бэхижүүлхэ зорилгоор япон кинематографистнуудтай маанадай хамтадаа хэхэ хүдэлмэри һайн үрэ дүн үгэхэ гэжэ бидэнэр һанаха байнабди.

Нигериин засагай шэнэ органууд

ЛОНДОН, январиин 22. (ТАСС) Нигеридэ сэрэгэй верховно соведэй болон федеральна гүйсэдхэхэ соведэй байгуулагдаһан тухай генерал-майор Агийи Иронси үсэгэлдэр соносхоо. Хоёр органой түрүүлэгшэнь Агийи Иронси өөрөө болохо юм.

Рейтер агентствын корреспондентын Лагосһоо мэдээсэһэнэй ёһоор, верховно соведэй составта Нигериин армиин далайн-сэрэгэй флодой болон агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй командалагшанар, тэрэшэлэн Нигериин бүхы дүрбэн областиин сэрэгэй губернаторнууд орохоор томилогдоһон байна.

Правительствын үүргые дүүргэхэ федеральна гүйсэдхэхэ комитедэй составта армиин, далайн-сэрэгэй флодой болон агаарай-сэрэгэй хүсэнүүдэй командалагшанар, тэрэшэлэн полициин генеральна инспектор, тэрэнэй орлогшо ороһон байха юм.

Японой зонхилхы партиин съезд

ТОКИО, январиин 22. (ТАСС). Японой либерально-демократическа зонхилхы партиин ээлжээтэ 17-дохи съезд мүнөөдэр эндэ болоо. Тэрээн дээрэ хоёр мянга шахуу делегат байгаа.

Үнгэрһэн жэлэй турша соо партиин хэһэн ажал ябуулга тухай тоосоое, 1966 ондо тэрэнэй бэелүүлхэ хараа шугамые, тэрэшэлэн декларации болон резолюциие съезд һайшаагаа.

Партиин политика хубилгагдахагүй гэжэ съездын һайшааһан документнүүд гэршэлжэ үгэнэ.

Арьяатад үхибүүдтэ добтолно

ДЕЛИ, январиин 22. (ТАСС). Уттар-Прадеш штадай Султанпур округой хүдөөгэй районой хүн зон харанхы боломсоор үхибүүдэйнгээ гэр байраһаа гарахые зүбшөөхэеэ болинхой. Юуб гэхэдэ, гиенэнүүд ходоодоо добтолго хэдэг болоо. «Стейтсмен» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор 10 хүрэтэр наһатай зургаан үхибүүд һүүлшын һарын турша соо арьяатадай аманда ороһон байна.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Ой модоной мастер» гэһэн түрүү бэшэг. «Һаалишан нэрэеэ дээрэ үргэн ябая» гэһэн гаршаг доро Сэлэнгын совхозой һаалишан Н. Тадвашкинагай статья (Социалис Ажалай Герой. һаалишан П. Жалсановае нүхэр Тадвашкина мүрысөөндэ урина). ТАСС-ай материалнууд.

Хоёрдохи хуудаһанда: партийна хронико. «Маханизмуудта эзэн ёһоор хандаха» гэһэн И. Нурминскиин статья (түгэсхэлынь гурбадахи хуудаһанда). «Комсомолшуудай гэгээрэл» гэһэн рубрика доро Г. Сергеевэй корреспонденци.

Гурбадахи хуудаһанда: редакцида эльгээгдэһэн шүлэгүүдэй шэнжэлэл. Хилын саанаһаа мэдээсэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: И. Шалимовай «Бухенвальдһаа зугадалга» гэһэн документальна повестьһоо бүлэг. Нютаг нютагай һонин.

Редакторай орлогшо
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

ЮРТЭМСЭ ДЭЭРЭ ЮУН БОЛОНОБ?

Бэеэ даанги Индиин түүхэдэхи гурбадугаар премьер

ПТИ гэжэ Индиин информационно агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, Индира Гандиин толгойлхо Индиин шэнэ правительство понедельнигтэ республикынгаа Президентдэ шахаан тангариг үгэхэеэ байна. Энэнь Индиин шэнэ премьерэй, тэрэнэй правительствын ажал ябуулгаяа эхилһэнэй хуулита ёһолол болоно.

Наһа бараһан Лал Бахадур Шастриин орондо Джавахарлал Неругэй басаган—Индира Гандиин ороһон ушар Индиһээ гадна, мүн холууршье ехэ һонирхол, һайшаал үүсхээ. Индира Ганди эндэхэг арадай национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаададаг, өөрынгөө эсэгын, Индиин суута ударидагша Джавахарлал Неругэй дүтын туһалагша байһаараа ехэ алдартай суутай болонхой. Индира Ганди бүри 21 наһатайдаа Индиин Национальна конгресс гэжэ партида ороһон, Британска колонизаторнуудай зүгһөө нэгэнтэ бэшэ мүрдэгдэһэн, хэһээгдэһэн, түрмэнүүдтэ һууһан юм. Индиингээ бэеэ даанги байдалтай болоходонь, Индира Ганди политическэ, гүрэн түрын ажал ябуулгада эдэбхитэйгээр хабаадаһан байна. Индиин Национальна конгресс гэжэ партиин президент байһан, эсэгынгээ наһа бараһанай һүүлээр Лал Бахадур Шастриин правительстводо Информациин ба радио дамжуулгын министр болоһон.

Индира Гандиие совет хүнүүдшье һайн мэдэхэ. Манай орондо хэдэ дахин ерэһэн, Индиин политическэ, гүрэн түрын элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша, манай ороной хани байһан тула даа Советскэ Союзда ехэ хүндэтэй.

Премьер-Министрэй тушаалда Индира Гандиин орохын урда тээ Индиин Национальна конгрессто политическэ шанга тэмсэл болсо. Шастриин гэнтэ наһа бараһанһаа уламжалан, энэ парти доторхи баруунай үзэлтэй этэгээдүүд толгойгоо үргөөд, өөһэдынгөө кандидатурые засагай дээдэ зургаанда оруулха гэжэ һэдэһэн байна. Финансын министр байһан, Индиин ба гадаадын ехэ баяшуултай холбоотой Морарджи Десай гэгшые тойрон нэгэдээ. Десай гэгшэ Джавахарлал Неругэй наһа бараһанай һүүлээр Премьер-Министрэй тушаал эзэлхэ гэжэ һэдэһэн аад, Индиин Национальна конгресс гэжэ парти дотор ехэ дэмжэлгэ оложо шадангүй, өөрынгөө кандидатурые болюулха баатай болоо бэлэй.

Мүнөөшье Десай ба тэрэнэй талынхид партиин хүтэлбэриие гартаа абаха, гүрэнэй захиргаанай жолооe өөрынгөө хүндэ барюулха гэжэ ехэ оролдолго хүсэлэлгэ гаргаа. Десай Индиин Национальна конгрессэй парламентска бүлэгэй ударидагшын тушаалда орохоор табиһан кандидатураа эсэслэн булигдаха хүрэтэрөө болюулаагүй байгаа. Юундэб тэхэдэ, эндэхи заншалай ёһоор, тэрэ бүлэгэй ударидагша болоһон хүн Премьер-Министрэй тушаал даадаг ха юм. Индира Ганди гү, али Морарджи Десайн али нэгые һунгаха гэһэн асуудал Индиин Национальна конгресс гэдэг засаг баригша партиһаа һунгагдаһан парламентын депутадуудай урда гараа.

Найман хоногой турша соо Делидэ энэ партиин гол ажал ябуулагшадай хоорондо олон тоото зүбшэлгэнүүд, хэлсээнүүд болоһон байна. Индира Гандиие конгрессэй олонхи хүтэлбэрилэгшэдэй, тэрэ тоодо центральна правительствын олохон министрнүүдэй, штадуудай ахамад министрнүүдэй дэмжэжэ байһаниинь уданшьегүй эли болоо. Январиин 19-дэ Индиин парламентын тухэреэн зал соо тэрэ политическэ тулалдаанай шиидхэхы шатань үнгэргэгдөө. Голосованида хабаадаһан 526 депутадай 355-ниинь Индира Гандиин кандидатурые һайшаажа дүүгаа үгөө. Морарджи Десай 169 дүү абаһан байна.

Индиин Национальна конгрессэй парламентска бүлэгэй ударидагша болжо Индира Гандиин һунгагдаһые ороной политическэ ниитын үргэн олон түлөөлэгшэд ехэ баяртай дэбжэлтэтэйгээр угтаа. Делидэ хэблэгдэн гарадаг «Стейтсмен» гэжэ газетын бэшэһэнэй ёһоор, «конгрессэй парламентска бүлэгэй хүтэлбэрилэгшын һунгагдахада, урдань хэзээшье иимэ ехэ хүхюутэй баяртайгаар угтаагүй юм». Засаг баригша партиин олон түлөөлэгшэдһөө гадна, мүн бусад олон партинууд болон ниитын эмхинүүд Индиин Премьер-Министр болжо Индира Гандиин томилогдоһые үнэн зүрхэнһөө һайшаан амаршална. Премьер-Министрэй түрүүшын мэдүүлгэнүүдһээ харахада, бэеэ даанги Индиин түүхэдэхи шэнэ, гурбадугаар премьер өөрынь урда тээхи суута ударидагшадай — Джавахарлал Неругэй, Лал Бахадур Шастриин хараа бодолые баримталан бэелүүлхэ зорилготой байна.

Нигеридэ юун болоноб?

Британиин холбоото оронуудай конференцидэ хабаадагшадай Нигериин ниислэлһээ һаяхан мордоод лэ байхадань, Африкын баруун хубидахи энэ ехэ орондо шанга хёмороон болоо. Январиин 15-най субботодо Нигериин сэрэгэй командованиин «бата һалбариинхид» засаг захиргаае добтолжо, гартаа оруулхаар һэдээ гэһэн мэдээсэлые гадаадын корреспондентнүүд Лагосһоо дамжуулаа һэн. Тэдээн дээрэһээ харахада, Нигериин армиин 16-дахи полк Лагосто буһалгаа хэһэн байна. Тэдэ буһалгаашад Нигериин федеративна республикын премьер-министр Абу Бакара Балевые, финансын министр Окотие-Эбо гэгшые хулгайлан, «хайшаньшьеб» абажа ябашаһан һурагтай.

Хойто провинциин гол хото—Кадуна буһалгаашадай түшэг болоо. Буһалгаалһан сэрэгүүдэй удамарша майор Энзегва гэдэг «революционно соведэй» байгуулагдаһан тухай, «Нигеридэ дэлгэрһэн хархис засаг, эдилтэ абалсалга, танил талын холбоорилдоо үгы хэхэ» һанаатайбди гэжэ нютагай радиогоор соносхоһон юм ха.

Саашанхи ябуулганууд энэ орон доторхи доһолгоото оршон байдалда шэнэ шэнжэ оруулаа. Нигериин армиин гол хубинь буһалгаалагшадые дэмжээгүй. Бүхы засаг түрые өөртөө даажа абаһан, Нигериин зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ахамад командалагша генерал-майор Агийи Иронси буһалгаалагшадые буруушаагаа. Генерал Иронси сэрэгэй кабинет гэдэгэй толгойлогшо болон томилогдоо. Тиигээд парламентые тараагаа, мүнөө Лондондо байһан Нигериин урдын премьер Азикиве гэгшые тушаалһаань буулгаа! Лагосһоо абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, мүнөө орон доторхи байдалынь заһаран тогтонижожо байнхай, эндэхи шэнэ правительство оршон байдалые залан хинана. Иронсиин правительствые хэдэ хэдэн гүрэнүүд мэдэрээ.

Африкын эгээн баян, олон зонтой оронуудай нэгэн доторхи оршон байдалай газаа талань иимэл байна. Эндэхи үймөөн тухай, үгсаатадай хоорондын шанга хёмороон тухай, Нигериин политическэ элдэб бүлэглэлнүүдэй атаа мэеэ буляалдаанай захагүй болжо байдаг тухай гадаадын хэблэл үнинһөө хойшо бэшэдэг. Британиин холбоото оронуудай конференциин нээгдүүтэй байтар Лагосто ехэ тулалдаанууд болоод, арай гэжэ усадхагдаһан тухайдань хэлэбэл, ойлгосотой болохо бээз. Нигеридэхи хёморооной гол шалтагаан юуб?

Эдэ хёмороон зүришэлдөөнүүд колониальна үе сагһаа бэеэ даанги Нигериин залгамжалһан политическэ, үг заншалай, социально-экономическа тон орёо оршон байдалай зайлашагүй хойшолон болоно гэжэ гадаадын шэнжэлэгшэд нэгэн һаналтайгаар тэмдэглэнэ. Британиин колонизаторнууд урдань Нигериие дүрбэн район—хойто, зүүн, баруун, дундада-баруун районууд болгожо хубааһан байгаа. Ороной хойто зүгтэнь мусульман феодалнууд эзэрхэдэг, эдэнэй парти Нигеридэхи засаг захиргаае гартаа абаад, зонхилолгоёо ямаршье аргаар үлөөхэ гэжэ оролдодог. Нигериин эрье шадарай районууд тушаа хэлэбэл, социально-экономическа хүгжэлтынгөө зэргээршье, соёлой, түүхын ёһо заншалай талааршье, мүн үндэһэ яһанай-шажанай түхэл шэнжэнүүдээршье хойто зүгэйхидһөө илгаатай юм. Англиин колонизаторнууд тус тус провинцинуудай хүн зоной хоорондо үһөө хяһаанай, атаа мэеэнэй үрэһэ тарааха гэжэ али болохоор оролдодог байгаа. Үгсаатад хоорондын тиимэ зүришэлдөөнүүд Нигериин бэеэ даанги байдалтай болоһон хойноошье зогсоогдоогүй. Эдэнь ороной политическэ ажабайдалда мүр сараа оруулаа, тэрээнһээ уламжалан орон доторнь олон партинууд бии болонхой. Тэдэнэй зариманиинь тодорхой программашьегүй, дотоодын зүришэлдөөнүүдээр талхигдажа байдаг. Нигеридэхи дотоодын политическэ тэмсэл һүүлэй үедэ, үнгэрэгшэ жэлэй октябрь соо һунгалтын болохо үеэр, илангаяа хурсадаһан байгаа. Нигериин баруун провинцида һунгалтын гүримай хазагайруулагдаһан дээрэһээ нютагай партиин ударидагшад засагта оруулагдаагүй, тиигээд алалсаа хюдалдаатай байлдаанууд болохо хүрэтэрөө хёморһон юм. Тэрэнэй удаа январь һара соо армидань буһалгаан болжо, орон доторхи политическэ иимэ орёо бэрхэтэй оршон байдалай үүдэ нээгээ.

Нигеридэхи байдал Африкын үргэн улад зоной һанаае ехээр зобооно. 55 миллион хүн зонтой энэ орон Африка түбидэхи байдалда бага бэшэ нүлөө үзүүлдэг. Нигеридэ амгалан байдал, национальна эблэрэл тогтоһой, империалис этэгээдүүдэй һүжэрөөн дэбэргэдэг үгсаатад хоорондын ба политическэ зүришэлдөөнүүдэй үг шалтагаанууд усадхагдаһай гэжэ Африкын арадууд хүсэнэ. Демократическа, социально-экономическа үргэн ехэ хубилалтануудые хээл һаа, шэнэ түхэлэй колонизаторнуудай хорото ааша, хардалга гүрдэлгэтэй эрид шууд тэмсэбэл, тиимэ амжалта түйлагдажа шадагдаха байһаниинь элитэ.

Ф. СЕЙФУЛЬ-МУЛЮКОВ.
(ТАСС).

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27-37, отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышленный—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни—40-49, идеологический—24-74, советского строительства и быта—34-93, рабкоров и писем—25-41, 38-30, информации—34-03 и переводов—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н03371. Зак. № 46.